БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • №271 (19.647). • 1986 йил 29 ноябрь, шанба • Баҳоси 3 тийин.

Суратда: Ҳиндистон-Совет маданияти жамияти активи билан учрашув пайти. ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ДЕҲЛИ, 27 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бугун эрталаб ўз қароргоҳида Ҳиндистон ташқи ишлар министри Нарайан Датта Тивари, Ҳиндистон молия министри Вишванатх Пратапа Сингх ва Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси Трилоки Натха Каулни қабул қилди.

М. С. Горбачев ва Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди ўртасида олий даражадаги учрашувдан Совет — Ҳиндистон муносабатларини асосан экономика ва илмий-техникавий алоқалар соҳасида янада ривожлантириш учун амалий хулосалар чиқариб олиш тўғрисида қисқача суҳбат бўлиб ўтди.

Суҳбатда Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин иштирок этдилар.

* * *

Совет фани, маданияти ва санъати уйида (СФМС) рус тили институтининг студентлари бугун М. С. Горбачевни рус тилида совет қўшиқларини куйлаб табрикладилар. Бу ерда КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Ҳиндистон — Совет маданияти жамияти (ҲСМЖ) ва Совет Иттифоқининг дўстлари жамияти (СИДЖ) активлари билан учрашуви бўлди.

Ҳиндистоннинг таниқли жамоат арбоби, «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати Аруна Асаф Али хоним, шунингдек ҳар икки дўстлик жамияти раҳбарлари Совет Иттифоқидан келган меҳмонни кутиб олдилар. М. С. Горбачев «СССР—Ҳиндистон: дўстлик ва ҳамкорлик» фотоэкспозицияси билан танишди. ҲСМЖ ва СИДЖ раҳбарлари билан суҳбат бўлиб ўтди. М. С. Горбачев Ҳиндистоннинг ҳамма томонидан Деҳлига келган дўстлик жамиятлари бўлим бошлиқлари билан учрашди. СИДЖ раиси Бали Рам Бхагат М. С. Горбачевга мурожаат қилиб, унинг визити иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришда муҳим босқич эканлигини айтди. Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи қадимий дўстлардир. Уларнинг дўстлиги ҳамжиҳатликка, тенг ҳуқуқликка асосланган. Бизнинг мамлакатимиз, деди у, КПСС Марказий Комитети Бош секретари олға сурган тинчлик таклифларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди. Сизнинг Рейкьявикда олий даражадаги Совет — Америка учрашувида қилган дадил ташаббусларингизни биз алоҳида баҳоладик ҳамда ўртоқ Бош секретарь, дунёни ядровий уруш жарига итараётганларга қарши жаҳон халқлари ўзларининг қатъий сўзларини айтишлари мумкин ва керак деган фикрингизга қўшиламиз. Сизнинг нутқларингиз муракаб ядро асримизда янгича фикрлашнинг, янги фалсафанинг намунасидир. Ҳиндистон халқи замонамизнинг актуал проблемаларини ҳал этишга Совет Иттифоқининг ёндашувларини, КПСС XXVII съездининг социал-иқтисодий ривожланиш масалаларини ҳал этишдаги олижаноб юксак мақсадларига юқори баҳо бермоқда, бу мақсадлар совет халқи ҳаётига сифат жиҳатидан янги давр бахш этди. Совет Иттифоқи энг қийин даврларда ҳамиша Ҳиндистон томонида бўлганлигини ҳам юксак қадрлаймиз. Ташқи кучлар Ҳиндистонга қарши фитна тузиб, унинг миллий бирлиги ва территориал бутунлигига хавф солаётган ҳозирги пайтда Совет Иттифоқининг Ҳиндистон томонида эканлиги ишонарли тарзда намоён бўлмоқда, деб таъкидлади Б. Р. Бхагат.

ҲСМЖ президентлик кенгашининг аъзоси, Ҳиндистонда Совет Иттифоқи билан дўстлик ҳаракатининг энг кекса қатнашчиларидан бири В. Р. Кришна Айер Ҳиндистон жамиятининг ғоят хилма-хил табақалари Совет Иттифоқи билан дўстликни ўртоқликнинг олий ифодаси сифатида юксак қадрлаётганликларини айтди. Икки мамлакат халқлари ўртасидаги асрий дўстлик риштaлари тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги тарихий шартномада мустаҳкамланган, бу шартнома давр синовларига бардош берди ҳамда бугунги кунда амалий ишларда тасдиқланмоқда.

СИДЖ бош секретари К. Р. Ганеш, ҲСМЖ бош секретари Литто Гхош ҳам совет раҳбарини табрикладилар.

Шундан сўнг йиғилганлар олдида М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бугун кечқурун совет элчихонасида Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Ражив Ганди шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда ташқи ишлар министри Н. Д. Тивари, Ҳиндистон ҳукуматининг бошқа аъзолари, парламент аъзолари, таниқли сиёсат арбоблари, савдо-саноат, илмий ва маданий доираларнинг, жамоатчиликнинг вакиллари Р. Ганди билан бирга ҳозир бўлдилар.

Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, Бош секретарь сафарида унга ҳамроҳлик қилаётган бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда М. С. Горбачев билан Р. Ганди нутқ сўзладилар.

В. БАЙДАШИН, А. БЕЛИКОВ, Г. ШИШКИН.

М. С. ГОРБАЧЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

ДЕҲЛИ. 28 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бугун Деҳлидан Москвага жўнаб кетди. У республика Бош министри Р. Ганди ва мамлакат ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Ҳиндистонда бўлди.

Фахрий эскорт ҳамроҳлигидаги автомашиналар кортежи қароргоҳдан аэродромга ўтиб борган йўл бўйлаб Ҳиндистон пойтахтининг юз минглаб аҳолиси М. С. Горбачевни табриклаб турди.

Палам аэродромида Совет раҳбари ва унинг рафиқасини самолёт пиллапояси ёнида Р. Ганди рафиқаси билан кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолиш маросимида Ҳиндистон ҳукуматининг, парламентининг аъзолари, таниқли сиёсий ва жамоат арбоблари, савдо-саноат доираларининг намояндалари қатнашдилар. Кузатиб қолувчилар орасида СССР элчиси В. Н. Риков ва Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси Т. Н. Кауль ҳам бор эди.

Аэродромда иккала мамлакатнинг давлат байроқлари кўтарилди, учиш майдонида қуролли кучлар учала турининг фахрий қоровули саф тортди.

Оркестр СССР ва Ҳиндистоннинг Давлат гимнларини ижро этди.

М. С. Горбачев ҳинд жангчилари — пиёдалар, учувчилар ва денгизчиларнинг сафларини айланиб чиқди. Фахрий қоровул бошлиғи КПСС Марказий Комитетининг Бош секретарига рапорт берди.

Совет самолёти Москвага йўл олди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. С. Черняев, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали С. Ф. Ахромеев, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов М. С. Горбачев билан бирга жўнаб кетдилар.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 28 ноябрь куни Деҳлидан Москвага қайтиб келди. У Ҳиндистон Бош министри Р. Гандининг ва Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Деҳлига борган эди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. М. Каменцев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. С. Черняев, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали С. Ф. Ахромеев, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов М. С. Горбачев билан бирга қайтиб келдилар.

Внуково аэродромида М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Тализин, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари А. П. Бирюкова, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, бошқа ўртоқлар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Ҳиндистон республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ш. К. Бхатнаган ва Ҳиндистон элчихонасининг дипломатия ходимлари бор эди.

(ТАСС).

ДАВЛАТ ҚАБУЛИГА ЎТИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ТАЛАБ ВА МОҲИЯТ

— Партиямизнинг ишлаб чиқариш маданиятини оширишга қаратилган катта тадбири, — дейди «Ташкенткабель» заводининг катта мастери Н. Дебердеева, — маҳсулотнинг давлат қабули тез, аниқ ва кечиктирилмай ҳаётга жорий этилиши лозим. Яна 33 кундан сўнг республикамизда 33 та, Тошкент шаҳрининг ўзида 20 дан ортиқ йирик корхона ва бирлашмада тайёрланадиган барча маҳсулотлар СССР Стандартлар давлат комитетининг тегишли ваколатига эга вакиллари томонидан қатъий текшириб олинади. Улар давлат стандарти ва техник шартлар талабларига тўла мос келадиган буюмлар бўлиши керак, албатта. Ана шу корхоналар орасида бизнинг заводимиз ҳам борлигидан фахрланамиз. Айни пайтда бу фахр бизга катта масъулият ҳам юклайди...

Ҳа, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатига кафолат — давлат қабули эндиликда оддий ишчидан тортиб министргача катта масъулият юклайди. Буни яхши билган Тошкент кабелчилари давлат қабули шароитида ишлашга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар янги йилдан бошлаб нефть ва газ саноати корхоналарига ҳар қачонгидан кўп, сифатли маҳсулотлар етказиб беришга аҳд қилганлар. Корхонанинг шлангли кабеллар, сим ўраш, қуйма ва прокат цехларида, узлуксиз вулканизация, резина тайёрлаш участкаларида давлат қабули иш бошлайдиган илк кунларданоқ ҳар қандай даражадаги бракчиларга, технологияни бузувчиларга йўл қўймаслик чоралари кўриляпти. Резина тайёрлаш участкаси коллективи шу йил июнь ойидан бошлаб корхонанинг 0.3-, 20-цехларини ва жойлардаги филиалларини фақат аъло сифатли резина билан таъминлаб келмоқда. Коллектив йилнинг ўн бир ойлик план топшириқларини ҳам корхонада биринчи бўлиб бажарди.

— Ҳар бир меҳнатчи, — деди сўзи охирида Н. Дебердеева, — беш йиллик план тақдирида давлат қабулининг моҳияти ва ролини, маҳсулот сифатини оширишнинг совет жамияти учун аҳамиятини билиши керак. Сифатсиз маҳсулот тайёрлашга йўл қўйиладиган вақтлар ўтиб кетди. Энди у қайтиб келмаслигини ҳар биримиз қатъий билишимиз шарт.

СУРАТДА: (чапдан) корхона катта мастери Н. Дебердеева, давлат қабули вакили Н. Соколов, 0.3-цехи бошлиғи Ш. Хамитов, техника назорати бўлими мастери В. Денисоваларни кўриб турибсиз.

В. Молгачев фотоси.

БИРИНЧИ САБОҚ ВА ЭРТАНГИ ТОПШИРИҚ

«Кўрак чувиш машинаси рамасини қабул қилиш тўхтатилди» деган хабар «Узбексельмаш» темирчилик-пресслаш цехида тез тарқалди. Маҳсулот давлат қабули хизмати энди иш бошлаган дастлабки пайтда бундай хабар гангитиб қўярди. Ҳозир эса ундай эмас. Аммо ҳозир ҳам бундай хабар ишчидан тортиб цех бошлиғигача ҳаммани ҳаяжонга солмоқда.

Ана шу деталь стандартга мос эмасди. Технология занжирини кўздан кечиргач, рамани ремонт қилиш зарур, деган хулосага келишди. У ремонт қилиш учун дарҳол 21-цехга қайтарилди. Давлат стандартидан чекиниш бартараф этилди ва давлат қабулининг вакили маҳсулотни ишлаб чиқаришга рухсат этди.

Завод маҳсулотнинг бир қисмини —30 процентини октябрь ойидаёқ давлат қабули вакилларига топшира бошлади, ноябрь ойида маҳсулотнинг ярми, декабрь ойида эса деярли ҳаммасини топшириш режалаштирилган.

Дастлабки натижалар қандай? Ўтган ойда 112 та кўрак чувиш машинаси тақдим этилиб, шундан фақат 79 таси қабул қилинди. Чигит экиш сеялкаларининг 40 проценти, гербицид солиш мосламаларининг учдан бир қисмидан кўпроғи қайтарилди.

Давлат қабули вакили У. Умаров билан бирга учинчи темирчилик-пресслаш цехи бўйлаб боряпмиз.

— Бизнинг вазифамиз фақат брак маҳсулотни аниқлашдан иборат эмас, —деди у. — Унинг сабабларини топиб, бартараф этиш муҳимроқдир. Масалан, мана шу цехда ҳамма участкалар бир-бирига боғлиқ. Тайёрлов участкасида брак маҳсулот чиқарилса, пировард маҳсулот ҳам брак бўлиши мумкин.

«Узбексельмаш»да давлат қабули жорий этилгач, сифатни яхшилашнинг кўпгина яширин, баъзан эса яққол кўриниб турган резервлари топилди, бошқача қилиб айтганда, илгари эътибор берилмаган технологияни қўпол бузиш ҳоллари аниқланди. Масалан, темирчилик-пресслаш цехида кўпгина деталларнинг техник ҳужжатлари, чизмалари йўқ эканлиги маълум бўлди: ўлчов асбобларининг 70 процентигина мавжуд.

— Маҳсулот сифатига талаб ҳақли равишда оширилди. — деб ҳисоблайди метиз участкасидан штамповкачи А. Писарева. —Мен ўзимни оқламоқчи эмасман, лекин яхши ишлашни талаб қилгунингдан кейин шунга яраша ҳамма нарсани тайёр қилиб бер. Бизда аҳвол қандай?

Аҳвол бутунлай бошқача. Айтайлик, жуда ёмон деталлар келтирилади, кўпинча уларни қайтаришга тўғри келади. Натижада вақт беҳуда кетади, иш ҳақи камаяди. Бунда бизнинг айбимиз йўқ, лекин даромадимизга таъсир қиляпти. Ахир нима учун шундай?

— Ҳақиқатан ҳам, асбоблар яхши эмас, деб илова қилди мастер Н. Кошмагамбетов. — Штамплар, ўлчов асбоблари ҳам етишмайди. Мана, кўрак чувиш машиналари учун ҳалқа ясаяпмиз. Унинг параметрларини штангон-циркуль билан аниқлаяпмиз. Ахир бунинг учун оддий прибор —ўзига хос шаблон, Б-30 ҳалқаларини ўлчаш асбоби бор. Бизда ҳам ўша асбоблар бўлганида эди, ҳалқаларнинг сифатигина яхшиланиб қолмай, меҳнат унумдорлиги ҳам ошган бўлар эди.

— Давлат қабули одамларни ҳушёр қилиб қўйди, «майда-чуйда» демай, ҳар бир нарсага эътибор билан ишлашга мажбур қилмоқда, —деди технолог Л. Асатурян. —Ишчилар ўз ташаббуслари билан деталларни силлиқлаб, тозалаб пардоз бера бошладилар. Илгари эса олдинги босқичида йўл қўйилган нуқсонларни кўриб туриб, кўрмаганга олишарди. Эндиликда эса ҳатто бундан иш ҳақлари камайиб кетса ҳам, ишни тўхтатиб қўйиб, брак маҳсулотни айбдорга қайтариб беришяпти. Чунки, давлат қабули бундай маҳсулотни ўтказмаслигини, нуқсонни аввал бошданоқ бартараф этиш кераклигини билишади. «Узбексельмаш»да янгилик ҳеч кимни лоқайд қолдирмади. Ҳаёт кўп кишиларни ўз ишига янгича қарашга мажбур қилди. Шу боисдан давлат қабулининг ҳар бир вакилига нисбатан катта талаблар қўйилмоқда. Ҳозирча бу хизматни шакллантириш ҳам анча қийин бўлмоқда. Штатлар ҳали тўлдирилган эмас. Декабрь ойидан бошлаб икки-уч сменали графикка ўтилади, давлат қабули вакиллари эса етишмаяпти.

Заводда маҳсулотни юз процент давлат қабулига тақдим этиш бошланадиган 1 январь олдидан ўзига хос бош репетиция давом этмоқда. Бу шунчаки бир имтиҳон эмас. Машинасозлар ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўрсалар, бу имтиҳондан яхши ўтадилар.

Б. ҲАСАНОВ, ЎзТАГ мухбири.

Ташкилот комитети тузилди

Уруш ва меҳнат ветеранлари Бутуниттифоқ ташкилоти тузилиши муносабати билан республикада Уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон республика ташкилотини тузиш бўйича ташкилот комитети ташкил қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин ташкилот комитетининг раиси этиб тасдиқланди.

Ташкилот комитети Тошкент шаҳар, Парадлар хиёбони, 5-уйда жойлашган.

СЕССИЯНИНГ ҲУЖЖАТЛАРИ НАШР ЭТИЛДИ

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессиясида СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани Раиси Н. В. Тализиннинг «СССРни 1987 йилда иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ва 1986 йил планининг бажарилиши тўғрисида»ги докладм ва якунловчи нутқи китобча қилиб нашр этилди. Китобчадан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 1987 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисидаги Қонуни ва СССР Олий Советининг 1986 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планининг бажарилиши тўғрисидаги қарори ҳам ўрин олган.

СССР молия министри Б. И. Гостевнинг сессияда «СССРнинг 1987 йилги Давлат бюджети ва 1985 йилги СССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида»ги доклади ва якунловчи сўзи ҳам китобча қилиб чиқарилди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 1987 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун ва СССР Олий Советининг 1985 йилги СССР Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқлаш тўғрисидаги қарори китобчадан ўрин олган.

Китобчаларни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ТАСС баёноти

Қўшма Штатлар халқаро кескинликни янада кучайтиришга қаратилган навбатдаги қадамни қўйди — ўзининг «Лэнс» оператив-тактик ракеталарини Жанубий Кореяда жойлаштириш тўғрисида қарор қабул қилди. Америка ҳарбийлари кўп йиллар давомида Кореянинг жанубини ғоят хатарли ядро плацдармига айлантириб бўлди, бу ерда юзлаб ядро зарядлари ҳамда уларни етказишнинг жуда кўп сонли воситалари — артиллерия қуролларидан тортиб энг янги самолётларгача жойлаштирилган. Энди эса гап ана шу ядро потенциалига қўшимча равишда қурол-яроғларнинг янги турларини — ҳам оддий, ҳам ядровий ва нейтрон зарядларини элтишга қодир бўлган ерга ўрнатиладиган ракеталарни жойлаштириш тўғрисида бормоқда.

СССРнинг амалий ташаббуслари натижасида ядросиз дунёнинг белгилари реал кўрина бошлаган, халқларда ядро қуролларини тубдан қисқартириш ва тугатиш хусусида асосли ишонч пайдо бўлган тарихий бир пайтда Қўшма Штатлар ана шундай иш қилаётганлиги эътиборни ўзига жалб этади. Осиё ва Тинч океани мамлакатларида ана шу районда ядро қуроллари тарқалиши ва кўпайтирилишига қарши кайфият кучайиб ва мустаҳкамланиб бормоқда. Ядро хавфини тушуниб етиш кишилар онгига тобора чуқур сингиб бораётганлиги турли давлатларни регионнинг улкан майдонларини ядросиз зонага айлантириш, ядро қуроли бўлган ҳарбий кемаларнинг қатнаши ва портларга киришини чеклаш, ҳарбий кескинликни юмшатишнинг бошқа чораларини кўриш мақсадидаги таклифларни олға суришларига мажбур этмоқда. Корея ярим оролининг ўзида ҳам вазиятни соғломлаштиришга, хавфсизликни мустаҳкамлашга бўлган интилиш кучайиб бормоқда, бу эса КХДРнинг тинчликни мустаҳкамлаш ҳамда бутун ярим оролни ядросиз зонага айлантиришга доир тинчликсевар ташаббусларида ўз ифодасини топди. Осиё ва Тинч океани районида кескинликни камайтиришга, давлатлар ўртасидаги ҳамкорлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган кенг миқёсли Совет таклифлари мана шу барча ижобий тенденцияларга ҳамоҳангдир.

АҚШ ўзининг оператив-тактик ракеталарини Жанубий Кореяга келтиришга қарор қилиб, халқларнинг ядровий қуролланиш пойгасини чеклаш ва тўхтатишга бўлган хоҳиш-иродаларини намойишкорона менсимаяпти. Аслини олганда, АҚШ Узоқ Шарқдаги ҳарбий вазиятга янги ракета-ядро параметрларини киритмоқда. Ҳозирча улар олислиги чекланган системалар бўлса-да, бироқ уларнинг жойлаштирилиши ракета-ядро қуролларининг региондаги барча мамлакатларга хавф солувчи янада хатарли ва вайронагарчилик келтирувчи турларини жойлаштиришнинг бошланиши, бу соҳадаги биринчи қадам бўлиши мумкин.

АҚШнинг жаҳонгирлик сиёсати натижасида бунингсиз ҳам кескинлик ва хавфли қарама-қарши туриш нуқтасига айланган Ер шарининг мана шу қисмида Американинг янги қуроллари жойлаштирилиши АҚШнинг регионал можароларни бартараф этишга интилаётганлиги ҳақида ишонтириб айтган гапларини рад этади. Мамлакат жанубида янги ракеталарни жойлаштириш корейс халқи учун мамлакат бўлиниб кетганлигини янада чуқурлаштиришни, ватанни тинч йўл билан бирлаштириш ва ижтимоий тараққиёт йўлига янги ғовлар солишни билдиради.

Қўшма Штатларнинг бундай хатти-ҳаракатлари ҳақли равишда қоралаш ва норозиликни келтириб чиқармаслиги мумкин эмас. Бу хатти-ҳаракатлар АҚШ ўз ҳарбий тайёргарлигини кенгайтириб, янги йўналишлар бўйича қуролланиш пойгасини янада авж олдириш ташаббускори ролини ўйнашни давом эттираётганлигини яна бир марта равшан кўрсатмоқда. Вашингтондагилар Жанубий Кореяда Америка ядровий ракеталарини жойлаштиришнинг хатарли оқибатлари учун бутун масъулият тўлалигича Қўшма Штатлар зиммасига тушишини ўйлаб кўришлари керак.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

ХОТИРЖАМЛИККА ЎРИН ЙЎҚ

Бухоро область партия комитети пленумидан

Пленум КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми талаблари асосида идеология ишининг самарадорлигини янада ошириш юзасидан область партия ташкилотларининг вазифаларини муҳокама қилди.

Докладчи область партия комитетининг биринчи секретари И. Жабборов ва музокарада қатнашган нотиқлар ғоявий-тарбиявий ишларнинг ҳаёт билан боғланишини қатъият билан мустаҳкамлаш, сўз ва иш бирлигига эришиш тўғрисида чуқур манфаатдорлик руҳида фикр юритишди.

— Мана шу принципдан чекиниш, — деб таъкидланди докладда — яқин ўтмишда область экономикасини қолоқликка олиб келди, социал соҳани ривожлантириш йўлига тўғаноқ бўлди, меҳнат коллективларида маънавий иқлимни бузди, кадрлар сиёсатида жиддий хато ва камчиликлар рўй берди. Область партия ташкилоти юз берган аҳволнинг туб сабабларини ҳар томонлама таҳлил қилиб, ўтмиш сабоқларидан тегишли хулосалар чиқармоқда.

КПСС XXVII съезди қарорлари область партия ташкилотларига идеология ишидаги расмиятчиликни тугатиш учун асосий қўлланма бўлмоқда. Вобкент, Қоракўл районларининг «Узстроймеханизация» трестининг 220-кўчма механизациялашган колоннаси, Бухоро районидаги «Маданият» колхози, пиллакашлик фабрикаси партия ташкилотлари ўз фаолиятларида кескин ижобий бурилиш ясашга эришмоқдалар.

Областдаги кўпчилик коллективларда социалистик мусобақа яхши самаралар беряпти. Саноатда маҳсулот реализацияси бўйича ўн ойлик плани муваффақиятли бажарилди. Пландан ташқари 20 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Экономикада силжиш юз берди деб хотиржамликка берилиш ғоят зарарлидир, деб таъкидлашди докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар. Ҳали бу соҳада шундай жиддий нуқсонлар борки, уларни тугатиш учун партия ташкилотларининг жуда қаттиқ иш олиб боришларига тўғри келади. Область саноати ҳозиргача шартномалар бўйича белгиланганидан 24 миллион сўмлик маҳсулотни кам етказиб берди. Областда фақат бир турдаги маҳсулот Сифат белгиси билан ишлаб чиқариляпти. Кейинги кварталда ўтказилган текширишларда 40 та корхонадан 25 тасининг маҳсулоти давлат стандарти талабларига жавоб бермайди. Бу — партия ташкилотлари ва корхона маъмуриятлари ўз ишларини ҳамон қайта қуришга киришмаётганликларини, КПСС Марказий Комитетида яқинда бўлиб ўтган кенгаш талаблари асосида ўзгариш ясамаётганликларини кўрсатади. Айниқса Бухоро сут комбинати (директори В. Мокрецова, партия ташкилоти секретари Р. Мингазова), нон комбинати (В. Губина, С. Раупов), ғишт заводи (А. Ҳамроев, Е. Терехова) ва бошқа бир қатор корхоналар раҳбарларида ишчанлик, ташаббускорлик етишмаяпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленумида область партия ташкилотларининг идеология ишидаги нуқсонлари ҳаққоний тарзда танқид қилинди. Аммо айрим раҳбарлар танқиддан тегишли хулоса чиқаришмаяпти. Ҳамон уларнинг иш услубида ҳукм сураётган ваъдабозлик, масъулиятсизликка барҳам берилгани йўқ.

Масалан, йил бошида 163-қурилиш тресті ёрдамчи пудрат ташкилотлари билан Бухоро тўқимачилик комбинати пардозлаш фабрикасининг ишга тушириладиган қувватларини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш шартномасини тузган эди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қурувчиларнинг бу ташаббусини маъқуллади. Аммо кейинчалик қурилиш раҳбарлари, айниқса 163-трест бошқарувчиси Б. Ҳалимов бу ташаббусни унутиб қўйди. Ташаббус қоғозда қолиб кетди, шартнома эса бажарилмади. Бундай салбий мисолларни область қурилиш ташкилотларидан кўплаб келтириш мумкин. Оқибатда областда асосий фондларни ишга тушириш, қурилиш-монтаж ишлари, турар-жой ва социал-маданий объектлар барпо қилиш планлари барбод этиляпти.

Область агросаноат комплексида ҳам кўп соҳалар бўйича белгиланган план-топшириқлар сурункасига бажарилмаяпти. Пахтани машинада теришни уюштиришда йўл қўйилган масъулиятсизлик Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида ўринли танқид қилинди. Лекин Шофиркон, Когон, Ромитан район партия комитетлари, агросаноат бирлашмаларининг раҳбарлари танқиддан тегишли хулоса чиқаришмаяпти. Мазкур районларда бу йил ҳосилнинг атиги 8—9-проценти машиналар билан терилди холос.

Бундай камчиликларнинг илдизи, таъкидлашди пленум қатнашчилари, идеология иши сифат ва самарадорлиги таъминланмаётганлигидадир. Ҳозир областда сиёсий ва иқтисодий таълимга 130 мингдан зиёд тингловчи қамраб олинган. Лекин машғулотларда конкретлик, назарияни амалий вазифалар билан боғлаш етишмаяпти.

Областда ижтимоий-сиёсий марказлар суст ташкил қилинмоқда. Ишнинг бу янги формасига етарли эътибор берилмаяпти. «Билим» жамиятининг шаҳар ва район ташкилотлари ишида кабинет услубидан воз кечилмаяпти. Олот, Бухоро ва Свердлов районларида кўргазмали агитация воситалари талабга жавоб бермайди.

Доклад юзасидан бўлган музокараларда Олот район партия комитетининг биринчи секретари Ж. Жамолов, Бухоро тўқимачилик комбинатининг ип ўровчиси О. Черноволова, Ўрта Осиё темир йўли Бухоро бўлимининг бошлиғи С. Турдиқулов, Ромитан районидаги «Партия XXVI съезди» совхозининг бригада бошлиғи Г. Салимова, Вобкент районидаги Ушинский номли мактаб ўқитувчиси, СССР Олий Советининг депутати Ш. Гадоева, 61-автокорхона ҳайдовчиси И. Файзуллаев ва бошқалар қатнашиб, КПСС XXVII съезди қарорларини амалга ошириш борасида қилинаётган ишларни чуқур таҳлил этдилар, шунингдек, идеологик, оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларда йўл қўйилаётган хато ва камчиликларни тугатиш юзасидан ўзларининг конкрет таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Пленумда кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш, идеология муассасаларида коммунистлар сафини кўпайтириш, хотин-қизлар билан ишлашни кучайтиришга эътибор қаратилди. Идеология ишининг барча соҳаларида қайта қуришни изчил амалга ошириш, расмиятчилик ва андозачиликни тугатиш лозимлиги ҳақида қатъий фикрлар айтилди.

Область партия комитетининг пленумида Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров қатнашди ва нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЖАНГОВАРЛИК ҚАНИ?

Газета ва атеистик тарбия

Атеистик иш умумий иборалар, юзаки тадбирларни амалга оширишдан иборат бўлиб қолаётган жойлар оз эмас. Кўпинча партия комитетлари ва совет органлари аҳволни сиртдан яхши қилиб кўрсатишга уринишмоқда. Бу иш Жиззах районида ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги Ўзбекистон Компартияси XXI съездида танқид қилинган эди.

Хўш, аҳволни яхшилаш учун район партия комитети ва район Совети органи — «Коммунизм сари» газетаси қандай фаолият кўрсатмоқда.

Кейинги даврда газета саҳифаларида атеистик тарбия мавзуида ёритилаётган материаллар сони бирмунча кўпайди. «Атеист» саҳифаси бериб бориляпти. Газетанинг шу йил 3 июнь сонида босилган «Садоқатга хуштор эшон», 26 август сонидаги «Ҳайит қурбонлари», 30 октябрь сонидаги «Ғойибдан келган табиб» сарлавҳали материаллар газетхонларнинг эътиборини қозонди.

«Учтепалик замонавий мулла» сарлавҳали материалда коммунист Ҳусан Маҳмудовнинг қилмишлари фош этилди. У Ҳ. Олимжон номли совхоз раҳбарларининг эътиборсизлигидан фойдаланиб, номигагина ишлаб, аслида эса мулла сифатида одамларни алдаб юрганлиги фош этилди. Бу корреспонденция ҳам, унинг изидан берилган материал ҳам таъсирчан бўлди.

Бироқ шу материалларни ҳисобга олмаганда, газета саҳифаларида давр талабларига мос, ўткир ва таъсирчан мақолалар жуда кам, материалларнинг савияси эса бўш. Кўп ҳолларда умумий фикрларни баён этиш, насиҳатгўйлик қилиш билан чекланиляпти. «Диний хурофотларга ўрин йўқ», «Гурунч ичидаги тошлар», «Тарбиянинг муҳим томони» каби материалларда газетхонлар ғашига тегадиган мавҳум, сийқа жумлалар учрайди. Нотўғри хулоса чиқариш фактлари ҳам бор. Масалан, газетанинг 1986 йил 12 август сонида босилган «Тарбиянинг муҳим томони» сарлавҳали мақолада районда 1986 йилда қайд этилган 1167 та никоҳнинг аксарият қисми диний йўллар билан ўтказилганлиги айтилгану, бироқ бу воқеа ёшларнинг катталарга нисбатан ҳурмати (!) натижаси сифатида талқин этилган.

Китобсеварлар район жамиятининг масъул секретари А. Муҳаммадиев ўзининг «Дафн маросими» (1986 йил, 26 июнь) сарлавҳали мақоласида шундай ҳикоя қилади: Кўчамизда онахон вафот этди... 50-55 ёшлардаги киши ваъзхонлик қилди... унга ва бошқаларга пул тарқатилди, тугун берилди. Мулла кетгач, марҳумнинг ўғлидан нега бундай қилганлигини сўрадим. «Таомили шунақа» деди у. Хўш, китоб тарғиботчиси, идеология фронтининг масъул ходими бу билан газетхонларга «томошабин бўлинглар, лекин зинҳор мулланинг кўнглини ранжитманглар». демоқчими? Ахир таъзияга келган юзлаб кишилар авторнинг ўша ерда барча қатори муллага итоат қилиб ўтирганлигини кўрган. Мулла кетгач эса, идеология фронти жангчиси унинг орқасидан гап суриштириб юрибди. «Мардлик қилиб» мақола ҳам ёзибди. Лекин мақолада бирорта аниқ факт, бирор кишининг исми-фамилияси кўрсатилмаган. Газета бундай хира, мужмал, фойдаси тегмайдиган материалларга ўз саҳифасидан ўрин бермаслиги керак. Чунки бу тарздаги пропаганданинг таъсирчанлиги бўлмайди.

Яна бир материалда эса ўрта мактаб таълимини олган Бахтиёрнинг қисқа фурсатда дин тарғиботчилари таъсирига берилиб кетганлиги ҳақида айтилади. Мақолани ўқиган кишида газета ўзи сезмаган ҳолда Бахтиёрни ўз домига илдирган, қуръондан кўплаб сураларни ёд олдирган, хуллас унинг дунёқарашини батамом ўзгартириб юборишга уринган ва бунга маълум даражада эришган кишилар маҳоратини баён этмаяптими, деган ҳақли савол туғилади.

Аслида бу ўринда ҳам газета бошқача йўл тутиши керак эди. Бахтиёрнинг бу ҳолатга тушиб қолиши сабабларини унинг оиласида олган тарбиясидан, у ўқиган мактабдан, қолаверса мактабни тамомлагандан сўнг у ҳисобда турган комсомол ташкилоти фаолиятидан қидириш лозим. Ахир ойлаб уйига келмаган фарзандни йўқлаш ота-онанинг бурчи-ку? Ёки нима учун комсомол аъзоси Бахтиёрнинг ойлаб аъзолик бадалларини тўламасдан юриши ҳеч кимни қизиқтирмади?

Атеистик тарбиянинг, зарарли иллатларга қарши пропаганданинг сустлиги оқибатида районда ислом динини бемалол тарғиб қилиш фактлари мавжуд. Кейинги йилларда масжидларни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, ҳеч қандай лойиҳа ва ҳужжатларсиз, маблағсиз, бевосита динни тарғиб этадиган катта ҳажмдаги қурилишлар бошлаб юборилди. Биргина «Қўшчинор» масжиди қурилишига 434 кубометр ёғоч, 229 минг дона пишиқ ғишт, 920 дона тунука, 80 тонна цемент ишлатилди. Бу объектда бир қатор қурилиш ташкилотлари қонунсиз иш олиб бордилар.

Улкан бино битказилгандан сўнг уч йил ўтгач, масжид қурилиши учун ҳужжатлар тайёрланди. Район ижрокоми раисининг собиқ ўринбосарлари В. Очилов ва Б. Ҳамиджоновлар ноқонуний қурилишнинг олдини олиш, бу ҳақда тегишли ташкилотларга хабар қилиш ўрнига масжид қурилишини тезлаштириш учун ёрдам бериб турдилар. Ўзи раҳбарлик қилаётган Советобод қишлоқ Совети территориясида қонунсиз масжид қурилаётганлигини билган ҳолда собиқ раиса Абдулаҳатова бу ишни кўриб кўрмаганга олиб юраверди. Халқ депутатлари область Совети ижроия комитетининг мазкур ва шу каби қурилишларни жиддий контрол қилиш тўғрисидаги алоҳида қароридан кейин ҳам бу ишга эътибор бермади. Ички ишлар бўлимининг собиқ масъул ходими Н. Рисқулов мавжуд аҳволни юзаки ўрганиб, сохта маълумот бериш билан кифояланди.

Райондаги «Парпи ота» деб номланган «муқаддас жой»нинг қайта тикланиши хусусида ҳам шундай мисолларни келтириш мумкин. Аммо «Коммунизм сари» газетаси бундай фактларнинг юзага келиш сабаблари, бевосита айбдор шахслар, раҳбарлар ҳақида ҳеч нарса демади. Ҳатто барча масалалар чуқур ўрганилиб, ҳамма нарса жой-жойига тушганидан кейин ҳам газета жиддий чиқишлар қилмади. Район партия комитетининг бюро мажлиси ҳақидаги хабарни ёритиш билан кифояланди, холос.

Атеистик тарбияни кучайтириш, зарарли урф-одатлар ва диний сарқитларга қарши кураш район партия комитети ва унинг бюросининг, қолаверса, партиявий матбуотимизнинг муҳим бўғини — район газетасининг доимий ишидир. «Коммунизм сари» газетасида эса ҳали жанговарлик ва принципиаллик етишмаяпти. Район партия комитети редакция фаолиятини ҳар томонлама назорат қилиш, унга талаб даражасида амалий ёрдам кўрсатиш ва фаолиятини йўналтириб туриши керак.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУХОРО ДИЁРИДА УЧРАШУВЛАР

БУХОРО, 28 ноябрь. (ЎзТАГ). Бу ерда Испаниянинг Кордова шаҳри маданият кунлари давом этмоқда. Меҳмонлар Бухоро қоракўлчилик заводида бўлиб, қоракўл териларининг ноёб коллекцияси билан танишдилар, шу корхонанинг машҳур усталари билан суҳбатлашдилар.

Технология институтида ўтган «Бугунги Кордова» коллоквиумида Испания вакиллари ўз шаҳарлари тўғрисида гапириб бердилар, кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтардилар.

Программанинг бошқа бир — пазандалик қисми ҳам катта қизиқиш уйғотди. «Бухоро» ресторанида хилма-хил андалузия таомлари қўйилганди, Испания миллий таомлари татиб кўрилди. Кордовалик ошпазлар «Салтарео», «Гаскачо де авмендас», «Каллос» каби фирма таомлари ёқармикан, ёқмасмикан, деб бироз ҳаяжонда бўлдилар. Лекин ташвишлар ўринсиз бўлиб чиқди. Бу ерга йиғилганлар овқатларга «ҳушхўр ва тотли» деган баҳо бердилар. Испаниялик меҳмонлар эса ўзбекларнинг ўзига хос ва бой дастурхони таомларидан баҳраманд бўлдилар.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

НАЖИБ СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КОБУЛ, 27 ноябрь. (ТАСС). Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб бугун КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов бошчилигидаги Ўрта Осиё республикалари партия ва совет ходимлари делегациясини қабул қилди. Нажиб ва Совет делегациясининг аъзолари икки мамлакат партиялари, ҳукуматлари ва халқларини бирлаштириб турган дўстона ва ўзаро фойдали муносабатларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, экономика ва техника соҳасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилдилар. Дўстона ва самимий руҳда ўтган учрашувда СССРнинг АДРдаги элчиси П. П. Можаев қатнашди.

Шу куниёқ Совет делегациясини АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, АДР Министрлар Кенгашининг Раиси С. А. Кештманд қабул қилди.

ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

БАЙРУТ, 27 ноябрь. (ТАСС). Кейинги кунларда Сайда районида фаластинликлар билан шиалар «Амал» ҳаракатининг отрядлари ўртасида бўлган аёвсиз жанглар чоғида 200 га яқин киши ҳалок бўлди ва 500 дан ортиқ киши яраланди. Сайданинг жануби-шарқида жойлашган Магдуше аҳоли пунктида кўча жанглари давом этмоқда. Байрутнинг жанубий шаҳар атрофидаги фаластинликлар бурж Албаражна ва Шатила лагерлари районида ҳам тўқнашувлар тўхтамаётир. Бу ерда ўтган кунлар мобайнида бир неча киши ўлдирилди ва 60 дан ортиқ киши ярадор қилинди.

Жанубий Ливанда Исроил ҳарбийлари бир қанча аҳоли пунктларини яна ваҳшиёна тўпга тутди. Босқинчилар мамлакат жанубида қонунга хилоф равишда вужудга келтирган «хавфсизлик зонаси» деб аталмиш зонадан шимолда жойлашган Даллаф, Зимрай, Мимас қишлоқларида жазо отрядлари тинтувлар ўтказди. Босқинчиларнинг механизациялашган соқчилари кеча далада ишлаётган деҳқонларга қарата бир неча марта ўқ уздилар.

Ливан ватанпарварлари Кантара районида босқинчиларнинг позицияларига, шунингдек Тейри аҳоли пункти ёнида уларнинг соқчиларига ҳужум қилдилар. Бир неча босқинчи ва уларнинг ёлланган одамлари ўлдирилди ҳамда ярадор қилинди. Исроилнинг иккита бронетранспортёри яксон қилинди.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига

КИМЁГАРЛАР АҲДИ

Қўқон суперфосфат заводининг меҳнат аҳли ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки йили ўн ойлик топшириғини муддатидан илгари адо этди. Айни вақтда социалистик мажбурият ҳам ошириб бажарилди. Буюртмачиларга 2,5 минг тоннадан зиёд минерал ўғит жўнатилди.

Кимёгарлар Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига юксак мажбурият олишган. Бу қутлуғ санагача беш йилликнинг икки йили планини бажариш учун бутун куч ва имконият сафарбар этиляпти.

Суратларда: 1. Бригада бошлиғи, коммунист Толибжон Хўжаев. 2. Техника назорати бўлимининг ходимлари Зодие Берберова ва Одина Ҳакимова тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечиришяпти.

Ш. Олимов фотолари (ЎзТАГ).

ПОКИСТОННИНГ ЧЕГАРА РАЙОНЛАРИДА НОРОЗИЛИК НАМОЙИШЛАРИ

КОБУЛ. Олинаётган хабарларга қараганда, Покистоннинг Белужистон вилояти маркази Кветтада Исломобод режимининг халқ манфаатларига зид сиёсатига ҳамда афғон аксилинқилобчиларининг Белужистонда туришига қарши оммавий намойишлар давом этган. Намойишлар Покистон полицияси билан қуролли тўқнашувга айланиб кетди. Намойишчилар орасида ўлганлар ва ярадор бўлганлар бор.

Афғон босмачиларининг бедодлигидан дарғазаб бўлган Белужистон аҳолиси қўпорувчилар ва террорчилар тайёрлайдиган икки лагерга ҳужум қилдилар. Қуролли тўқнашув вақтида бир неча киши ҳалок бўлди.

Шу кунларда Покистоннинг шимоли-ғарбий чегара вилоятларида пуштун қабилаларининг жирғалари (кенгашлари) бўлиб ўтмоқда. Жанубий Вазиристонда бўлган жирғада маъмурлар олдига оппозициячи кучларга қарши жазо чораларини тўхтатиш ҳамда эркин қабилалар зоналаридан у ерда жойлашиб олган афғон аксилинқилобчиларини чиқариб юбориш талаблари қўйилди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ГАВАНА

Фарабундо Марти номидаги Миллий озодлик фронти жангчилари Сальвадорда ўтган кунлар давомида Дуарте америкапараст режимининг 45 солдат ва офицерини сафдан чиқардилар.

● НЬЮ-ЙОРК

«Ньюсуик» журналига маълум бўлишича, Рейган маъмурияти Эронга яширин равишда жами 100 миллион долларликдан ортиқ қурол-яроғ етказиб берган.

● ИСЛОМОБОД

«Американинг «Самовий урушлар» программаси инсоният учун хатардир», «Ядро қуроли таъқиқлансин», «Биз атом бомбасини эмас, нон бўлишини истаймиз», — Покистоннинг Лоҳур шаҳрида ана шундай шиорлар остида урушга қарши оммавий намойиш бўлиб ўтди.

● КОБУЛ

Афғонистоннинг Жоузжон ва Балх вилоятларида ер-сув ислоҳоти муваффақиятли давом этмоқда. Яқинда қишлоқ меҳнатчиларининг яна 300 оиласи ерга эгалик ҳақидаги ҳужжатларни олди. Вилоятларда дастлабки қишлоқ хўжалик кооперативлари ишлай бошлади. Давлат уларга бепул ва имтиёзли ёрдам кўрсатмоқда, химиявий ўғитлар, қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши кураш воситаларини етказиб бермоқда. Ана шу вилоятларда бўлиб ўтаётган оммавий митингларда деҳқонлар демократик Афғонистонда ўтказилаётган прогрессив социал-иқтисодий ўзгартишларни қўллаб-қувватламоқдалар.

● ТУНИС

Совет Иттифоқи билан Тунис ўртасидаги анъанавий ҳамкорлик ўзаро манфаатли, амалий муносабатларни ҳамда дўстликни ривожлантиришга асосланади, деди ТАСС мухбирига Туниснинг «Сотримекс» миллий фирмаси президенти Рафик Каффал. Бу компания «Экспортлес» совет ташқи савдо бирлашмасининг Тунисдаги доимий шеригидир.

Совет ёғоч-тахта материалларига маҳаллий бозорда талаб жуда катта, улардан миллий экономиканинг турли соҳаларида кенг фойдаланилмоқда. СССР ана шу араб мамлакатига машиналар ва ускуналар, қишлоқ хўжалик техникаси, аммиак, ойна ва бошқа материалларни етказиб бериб эвазига зайтун мойи ҳамда Тунис экспортининг бошқа товарларини олмоқда. Совет—Тунис товар обороти ҳажми ортиб бораётир.

● ҚОҲИРА

Мисрда дори-дармонлар нархи яна оширилганлиги эълон қилинди. Медицина препаратлари 400 дан ортиқ турининг нархи деярли учдан бир баравар қимматлашди. Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, бир йил ичида дори-дармонлар нархи 200 процент ошди. Бу жараённи Миср фармацевтикасида хусусий капиталнинг, шунингдек аҳолининг саломатлигини сақлашдан эмас, балки мумкин қадар кўпроқ фойда олишдан манфаатдор бўлган чет эл капиталининг зўравонлиги билан боғлиқ, деб ҳисобламоқдалар.

● ДАМАШҚ

Суриянинг Алеппо шаҳрида темир йўл транспорти мутахассислари тайёрлайдиган ўқув маркази тантанали вазиятда очилди. Бу марказ Совет Иттифоқининг техникавий кўмаги билан қурилган.

Шаҳар марказида эски омборлар ўрнидаги салкам 7 гектар майдонда ўқув корпуси, лабораториялар, устахоналар, спорт зали, ошхона, кутубхона ҳамда 300 студентга мўлжалланган ётоқхонани ўз ичига олувчи замонавий бинолар комплекси қисқа муддат ичида қад кўтарди.

Яқин Шарқдаги биринчи ана шундай ўқув юрти ҳисобланган марказ мунтазам равишда 500 дан зиёд мутахассис, шу жумладан машинист ёрдамчилари, электрик-слесарлар, электромонтерлар, станция навбатчиларини тайёрлаб беради. Бундан ташқари бу ерда темир йўл раҳбарлари малакасини ошириш курслари ташкил этилади. Ўқув жараёнини ташкил этиш учун Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидан бу ерга 25 та ўқитувчи ва ишлаб чиқариш таълими мастерлари келди. (ТАСС).

АГРОХИМИЯ: ИМКОНИЯТЛАР ВА НОБУДГАРЧИЛИКЛАР

Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ўсишининг ярми минерал ва органик ўғитлар ҳамда ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини қўлланиш орқали таъминланмоқда. Хўжаликларнинг ана шу мақсадларга сарфлаган маблағлари қўшимча маҳсулот эвазига катта фойда келтирмоқда.

28 ноябрь куни Тошкентдаги Техника уйида бўлиб ўтган республика илмий-амалий конференцияси қишлоқ хўжалигида минерал ўғитлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўлларига бағишланди. Конференция қатнашчилари республикада минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланиш гуркираб ривожланганлигига қарамай, уларнинг самараси ҳали ҳам етарли эмаслигини таъкидладилар. Бу эса ўсимликларнинг озиқланиши назарий масалалари яхши ишлаб чиқилмаганлиги, ўғитларни қўлланиш қоидалари бузилаётганлиги, бу ўғитларни ташиш, сақлаш ва ерга солиш чоғида катта нобудгарчиликларга йўл қўйилаётганлиги билан боғлиқдир. Минерал ўғитлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш учун конференцияда деҳқончилик маданиятини юксалтириш, ўғит солиш муддатлари ва усулларини янада қаттиқроқ контрол қилиш, фан ютуқлари ва илғор тажрибадан мумкин қадар тўлароқ фойдаланишга қаратилган конкрет тавсиялар ишлаб чиқилди. **(ЎзТАГ).**

МАҲСУЛОТ ТУРЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

Жиззах область босмахонасининг коллективи йил бошида берган сўзининг устидан чиқди. Бу корхонада беш йилликнинг биринчи йилида тайёрлаб чиқаришга мўлжалланган халқ истеъмоли молларининг ҳамма хиллари муддатидан илгари ўзлаштирилди. Мактаб ўқув қуролларини ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор берилди. Ўқувчиларнинг кундалик дафтарлари, альбомлар, расм дафтарлар, ёзув қоғози, шунингдек, идора дафтарларини тайёрлаш йўлга қўйилди.

(ЎзТАГ).

ЭҲМ ЯРАТУВЧИЛАР ҲАМДЎСТЛИГИ

Қардош мамлакатлар компьютер техникаси мутахассисларининг 28 ноябрь куни Самарқандда тугаган халқаро кенгашида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар халқ хўжалигига кичик электрон ҳисоблаш машиналарини кўплаб жорий этишни кескин жадаллаштириш, ЭҲМларни жаҳондаги энг яхши намуналардан қолишмайдиган қилиб ишлаб чиқиш, ясаш ва программа билан таъминлашдаги кооперацияни кенгайтириш масалалари ҳал этилди. Электрон бошқариш машиналарининг етакчи конструкторлари кичик ЭҲМларни ривожлантириш асосий йўналишларини белгилаб олдилар, келгуси қўшма ечимлар моддий-техника таъминоти планини маъқулладилар, уларни ижро этиш муддатларини белгилаб олдилар.

Социалистик мамлакатлар мутахассисларининг ижодий ҳамдўстлиги яхши самаралар берди. Кўплаб ишлаб чиқарилаётган кичик электрон ҳисоблаш машиналари фан ва ишлаб чиқаришнинг кўпгина тармоқларида муваффақиятли ишлатилмоқда. Ҳамкорликни янада ривожлантириш қисқа муддат ичида қардош мамлакатлар халқ хўжалигини зарур миқдордаги замонавий ҳисоблаш техникаси билан таъминлашга имкон беради.

(ЎзТАГ).

ИЛМИЙ ЕЧИМЛАР — ҲАЁТГА

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси Хива район партия комитети ва район ижроия комитети билан ҳамкорликда Фрунзе номли колхозда «Фан — қишлоқ хўжалигига» мавзуида «Очиқ хатлар куни» ўтказди.

Тажрибали деҳқонлар, олимлар ва қишлоқ хўжалик мутахассислари, агросаноат комплексининг ва илмий муассасаларнинг масъул ходимлари, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари Фрунзе номли колхоз маданият саройига тўпландилар.

Мунозара ва муҳокама жонли, ошкора, принципиал тус олганлиги бежиз эмас. КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорлари асосида қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш вазифаларини ҳал этишда фан-техника тараққиёти ғоят муҳим роль ўйнайди. Муболағасиз айтиш мумкинки, пахтачиликни ва деҳқончиликнинг барча тармоқларини, жамоат чорвачилигини жадал олға силжитишнинг ойдин йўли, истиқболи мана шундадир.

Фрунзе номли колхоз деҳқончиликда ва чорвачиликда фан ютуқларини, интенсив технологияни қўллашда Хива районидагина эмас, областда ҳам таянч-намуна хўжаликлардан бири ҳисобланади. Колхоз раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати А. Мадримов агробиология фани йўл-йўриқларини, техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш асосида хўжалик қўлга киритаётган муваффақиятлар, ўн иккинчи беш йиллик режалари тўғрисида гапириб берди.

Ҳозирги вақтда колхозда олий ва ўрта махсус маълумотли 150 га яқин мутахассис ишлаб турибди. Булар — агрономлар, зоотехниклар, инженер-техник ходимлардир. Деҳқончилик илмий асосга қурилганлиги туфайли пахта майдонларининг ҳар гектаридан 38—40 центнердан ҳосил олиняпти. Дон, сабзавот, мева, пилла, чорвачилик маҳсулотлари ҳажми ошмоқда. Умумий даромад 6 миллион сўмга етди.

Аммо, нотиқ эътироф қилганидек, ишга солинмаган резервлар озмунча эмас. Фан тавсияларига ва агротехника талабларига ҳар доим ҳам етарли риоя қилинмаётир. Ердан, сувдан, минерал ва органик ўғитлардан, моддий ресурслардан ҳамма ерда ҳам оқилона, самарали фойдаланилаётгани йўқ. Комплекс механизациялаш, ерларни мелиорациялаш даражаси паст. Тезкор суръатларда олдинга бормоқ учун кўпгина ҳаётий муҳим масалаларни кечиктирмай ҳал этиш керак.

Ўртага қўйилган саволларда ана шу етилган масалалар, ечимини кутаётган талайгина муаммолар тилга олинди, ҳаққоний талаблар, конкрет таклиф ва мулоҳазалар илгари сурилди.

ПАХТАЧИЛИК МУАММОЛАРИ

— Маълумки, Хоразм воҳаси республиканинг шимолида жойлашган. Бу ернинг иқлим, ер-сув шароити пахтанинг тезпишар, толаси саноатбоп навларини яратиш зарурлигини тақозо этмоқда. Селекциячи олимларнинг бу борадаги илмий изланишлари қандай бораётир?

Колхоз бош агрономи С. Матёқубовнинг бу саволига Хоразм пахтачилик тажриба станцияси ғўза селекцияси бўлимининг бошлиғи, биология фанлари кандидати Ж. Йўлдошев жавоб берди. Олимнинг таъкидлашича, пахтанинг ҳозир экилаётган «175-Ф» ва «Тошкент» навлари воҳа иқлимига мос бўлса ҳам, баъзан ноқулай об-ҳаво шароити унинг пишиб етилишини кечиктиряпти. Масалан, бу йил ғўзанинг ривожи 15—20 кунга кечикди. Тезпишар сортлар яратиш, вегетация даврини қисқартириш мақсадида тажриба ва изланишлар олиб борилаётир. Биз «Хоразм-125» навини тажриба участкасида ўстиряпмиз.

ЛУҚМА: — Ишқилиб, янги навлар тажриба участкасида узоқ қолиб кетмасин-да. Кўп йиллик илмий заҳматлар натижасини далаларда кўрайлик.

Участка агрономи М. Жуманиёзовнинг саволи:

— Район хўжаликларида монокультура оқибатларини тугатиш, пахта-беда алмашлаб экишни тўла ўзлаштириш учун қандай резерв ва имкониятлар бор?

Ушбу саволга район партия комитетининг биринчи секретари М. Ли жавоб бера туриб, экин майдонлари баланси ва алмашлаб экиш истиқболига тўхталди. Бедапоялар ҳозир умумий майдоннинг 12,7, келгуси йил 17 процентини, беш йиллик охирига бориб 25—30 процентини ташкил этади. Ерга ер, центнерга центнер қўшилиб, пахта ҳам кўпаяди. Экинларни тўғри жойлаштириш, ерларнинг унумдорлигини ва агросаноат комплекси бутун тармоқларининг самарадорлигини ошириш соҳасидаги ишлар планли ва илмий асосда олиб борилади.

Минерал ўғитларнинг ҳосилдорликка фойдаси муқаррар. Нотўғри фойдаланилган тақдирда у зарардан ҳам холи эмас. Тупроқ таркибини ўрганиш, минерал ўғитлардан фойдаланиш нормаси ва муддатларини яхши билиш керак. Бунга эришиш учун нималар қилиняпти? Бригада бошлиғи С. Отаевнинг саволида шу масала кўтарилди. Район агросаноат бирлашмаси кенгашининг раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Қ. Бобожонов савол ўринли ва асосли эканлигини қайд қилиб, минерал ўғитлардан тўғри фойдаланишга эътиборни қаратди. Агроном фан тарғиботчиси, янгилик байроқдори бўлиши керак. Тупроқ картограммаларини тайёрлаш ва экинни озиқлантиришда унга қатъий амал қилиш, минерал ўғитларни тежаб сарфлаш ва органик ўғит қадрига етиш ҳосил учун жуда муҳим аҳамиятга эга.

— Ишлаб чиқариш самарадорлиги, меҳнат унумдорлиги техниканинг қувватига боғлиқ. Чигит экадиган, қатор ораларига ишлов берадиган механизмларни олти қаторли қилиш имкони бор-у, нега бу иш тезлатилмаётир?

Колхоз инженери О. Разоқов юқоридаги саволни берди. Бригада бошлиғи Р. Собировни қизиқтирган масала ҳам худди шунга ўхшаш: бизга ерни 50-55 сантиметр чуқурликда ҳайдайдиган плуглар керак. Бунга конструкторлар нима дейди? Район агросаноат бирлашмаси кенгаши бош мутахассиси О. Отабоев бу масалалар ва бошқа қатор талаблар республика машинасозлик корхоналари олдига қўйилганлигини билдирди. Қишлоқ хўжалик машиналарини янгилаш ва қувватини ошириш ҳақидаги таклифлар оқибатсиз қолмаслиги лозим. Чунки техникани такомиллаштириш, унинг қувватини ошириш — давр талаби.

Вилт каттагина майдонларга тарқалиб, ҳосилга жиддий зарар келтирмоқда. Бу ҳол пахтакорларни ташвишга солмаслиги мумкин эмас. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Б. Бойжоновнинг саволи шу хусусда:

— Вилтни узил-кесил тугатишга қачон эришилади?

Фан ҳали бу саволга мукаммал жавобни бергани йўқ. Илмий изланишлар давом эттирилиши, вилт йўқотилиши лозим эканлиги таъкидланди.

Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг биологик методи афзаллигидан фойдаланиш истиқболи ҳақида биофабрика мудири Ҳ. Сафоевни қизиқтирган саволга қуйидагича жавоб берилди: — Экин зараркунандаларига қирғин келтирувчи фойдали ҳашаротларни лабораторияда етиштириш мувақат характерга эга. Келгусида уларнинг табиий урчиб, кўпайиши учун шароит вужудга келтирилади.

ҲОЛВА ДЕГАН БИЛАН...

Далачилик бригадаси бошлиғи П. Искандаровнинг саволи:

— Ширин-шакар Хоразм қовунларининг довруғи нега сўнди? Қовунимиз шуҳратини тиклаш учун нима қилмоқ керак?

Залда жонланиш.

Дарҳақиқат, тилими тилни ёрадиган Хоразм қовунларининг таърифи достон бўлган. Амударё соҳилларида қовун навларининг тури қирқ хилдан ошарди. Эндиликда унинг 5—6 хили қолган, холос. Бунинг устига — бемаза.

Область агросаноат комитети деҳқончилик бўлими бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Ж. Қўчқоров тармоқнинг оқсаётганлигини эътироф этди. Бу йил ҳам қовунни оқпалак касаллиги ва ҳашаротдан сақлаб қолишнинг иложи бўлмади. Полиз экинларидан кам ҳосил олинди. Гурвак, бешак, жийда япроқ, оқ новвот, ширинпечак, қариқиз, гулоби сингари қовун навлари йўқолиб бораётир. Воҳанинг қовунчиликдаги шуҳратини тиклаш мумкин ва лозим. Бунинг учун ерни тўғри танлаш, уруғчиликни яхшилаш, агротехника талабларига оғишмай амал қилиш зарур.

Агросаноат комплексининг тармоқ учун бевосита масъул ходими фикрига эътирозимиз йўқ. Лекин муаммони ҳал қилиш йўлларини баён қилиш билан иш битмайди. Вазифа — мақсадга эришиш, яъни Хоразм қовунлари довруғини тиклашдан иборат.

— Бободеҳқонлар экинларнинг турини кўпайтириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилганлар. Ҳозир эса жўхорининг ўнга яқин хили, шунингдек, мош, ловия, кунжут, каноп, зиғир каби экинлар аста-секин ҳисобдан чиқиб, деярли экилмайдиган бўлди. Ёки уларни сақлаб қолиш шарт эмасми?

ЛУҚМА: — Колхоз ҳам, колхозчи ҳам қайси экин сердаромад бўлса, ўшани экадида...

Бу фикр нотўғри. Экинлар структурасига фақат моддий манфаат нуқтаи назаридан ёндашиш, фойда кетидан қувиш керак эмас. Озиқ-овқат программасида ҳар бир маҳсулотнинг ўз ўрни бор. Чунончи, халқ истеъмоли учун мош ва ловия ҳам, зиғир ва кунжут ҳам зарур. Хива район ижроия комитети раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Б. Абдиниёзов саволга жавоб берар экан, колхозларнинг экин планида, шахсий томорқадан фойдаланишда бу эҳтиёж ҳисобга олиниши зарурлигини таъкидлади.

Ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Режалар амалга ошмаса, улар яхши ниятлигича қолаверади. Партиямиз деҳқончиликнинг барча тармоқларини комплекс ривожлантириш вазифасини олдинга сурмоқда. Уни бажариш йўлида сабот ва қатъият билан кураш олиб бориш — мўл-кўлчилик яратиш гарови.

ҲАММАГА ДАХЛДОР, ВИЖДОНИЙ БУРЧ

Табиатни муҳофаза қилиш — бизнинг авлодлар олдидаги муқаддас бурчимиз. Бу деҳқонга ҳам, олимга ҳам, кексага ҳам, ёшга ҳам, хуллас ҳаммага даҳлдор. Бу масала «Очиқ хатлар куни» қатнашчиларининг ҳам диққат-эътиборидан четда қолмади.

Улуғ Ватан уруши ветерани О. Раҳимов воҳа кўрки бўлмиш гужум дарахтлари қуриб, нобуд бўлаётганлигини таассуф билан қайд қилди. Фан-техника тараққиёти юксак даражага кўтарилаётган бир вақтда наҳотки бунинг олдини олиш имкони топилмаса?

Ж. Йўлдошев, Ж. Қўчқоров ўсимликшунос олимлар сифатида гужум ва бошқа дарахтларни сақлаб қолиш чоралари ҳақида ўзларининг баъзи мулоҳазаларини баён қилишди. Дарвоқе, азим дарахтнинг танасини кемираётган қўнғизга қарши узил-кесил чора кўрилиши керак. Уни йўқотиш усули хусусида тортишувлар бўляпти. Одамлар фикрлашяпти, йўлини излашяпти, ҳашарот эса яшамоқда ва кўпаймоқда. Олимлар, ўсимликлар муҳофазаси учун масъул ходимлар бу жумбоқни тезроқ ечсалар, гужумлар омон қоларди.

— Колхоз балиқчилик хўжалиги ишчиси О. Оллоберганов Хива районининг Қорақут этаги территориясида кўл ва ўрмонларни сақлаб қолиш, қўриқхона барпо этиш таклифи билан чиқди. Район раҳбарлари бу таклифни қўллаб-қувватлашди. Энди гап яхши ғояни рўёбга чиқаришда, табиатга меҳрни амалий ҳаракат билан исботлашдадир.

«Очиқ хатлар куни»да сувни, ҳавони мусаффо сақлаш, ғўза баргини тўктириш ва ҳашаротга қарши курашда безарар, самарали воситалардан фойдаланиш вақти келганлиги таъкидланди. Бу муаммоларнинг илмий ва амалий ечимини пайсалга солмаслик зарур.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ, Э. ҚОСИМОВА, Ф. ЗОҲИДОВ, М. АВЕЗОВ, Ш. ИСРОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Агросаноат хабарлари

Йиллик план бажарилди

Задарё районидаги «Гулбоғ» совхози чорвадорлари давлатга сут сотиш планини районда биринчи бўлиб бажардилар. Давлат қабул пунктларига 1200 тонна серқаймоқ сут етказиб берилди. Ҳар бир говмушдан ҳозиргача 2552 килограммдан сут соғиб олинди. Йиллик планнинг барвақт бажарилишига область Советининг депутати Фотима Ҳамдамова, Омина Исроилова, Унсиной Аҳмедова каби сут соғувчилар салмоқли улуш қўшиб, ўз боқимларидаги сигирлар маҳсулдорлигини 2800-3000 килограммга етказдилар.

А. САИДАҲМЕДОВ.

Бўрдоқибоқарлар ютуғи

КПСС XXVII съезди қарорларини амалга ошириш бўйича Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган Охунбобоев районидаги Аминжон Ниёзов номли совхоз чорвадорлари дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Улар давлатга 93,5 тонна сифатли гўшт сотиб, 1986 йил топшириғини муддатидан анча илгари адо этишди. Бу йиллик планда кўзда тутилганидан 2 тонна кўп демакдир.

Т. ТЕШАБОЕВ.

Муддатидан илгари

Ульянов районидаги «Ғалаба» совхозининг И. Ғиёсов мудирлик қилаётган сут-товар фермаси чорвадорлари қайта ишлаш саноат корхоналарига 340 тонна ўрнига 347 тонна серқаймоқ сут етказиб бериб, йиллик планни муддатидан олдин ошириб бажардилар. Давлатга топширилган сутнинг ёғлилик даражаси 4,2 процентни ташкил этди.

Қўлга киритилган бу ғалабага Феруза Ваҳобова, София Бўриева, Марҳамат Бобоқулова, Жамила Худойбердиева сингари «оқ чашма» соҳибалари муносиб улуш қўшдилар. Илғор сут соғувчилар ўзларига бириктилган говмушларнинг ҳар биридан 2300 литрдан сут соғиб олдилар.

Ғолиб чорвадорлар йил охирига қадар яна давлатга 53 тонна серқаймоқ сут топширишга аҳд қилдилар.

М. ЖЎРАЕВ.

Асал мўл бўлди

Ромитан районидаги «Бухоро» ихтисослашган асаларичилик совхози меҳнаткашлари ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. Улар давлатга 77,2 тонна асал етказиб бериб, йиллик планларини муддатидан олдин уддалашди. Давлатга аъло сифатли маҳсулот етказиб беришда Нуриддин Отаев, Шарифа Хўжаева, Жума Қурбонов ва Сайфулла Файзиев сингари асаларичилик звенолари яхши натижаларга эришдилар.

Р. ТЎЛАЕВ.

СИРДАРЁ. Ворошилов районидаги Свердлов номли колхоз чорвадорлари ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки йилида мавжуд 290 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 3000 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишга аҳд қилганлар. Бунинг учун сигирлар юксак зооветеринария талаблари асосида парвариш қилинмоқда. Фермада чорвадорларнинг унумли меҳнат қилишлари ва кўнгилли дам олишлари учун зарур бўлган барча шарт-шароитлар яратиб берилган: кутубхона, ошхона, дам олиш хоналари чорвадорлар хизматида.

Суратларда: 1. Илғор сут соғувчи Назира Азизова ва унинг шогирди Насиба Очиповалар. 2. Ферма майдонида.

А. Тўраев фотоси.

Мусобақа кундалиги

ЙИЛНИНГ ЗАРБДОР МАРРАСИ:

Муборак газчилари

Қарши чўлининг бағридан йил бошидан бери пландан ташқари миллиард кубометр газ қазиб чиқарилди. «Мубарекгаздобича» бирлашмасининг коллективи технология интизомини мустаҳкамлаш, вахта бригадаларининг касб маҳоратини ошириш туфайли бир қанча конлардан ёқилғи олишни жадаллаштирди. Беш йилликнинг биринчи йилида кавланган янги қудуқлар муддатидан илгари ишлай бошлади. Муддатини ўтаб бўлди, деб ҳисобланган ўн иккита эски қудуқ тикланди ва яна газ бера бошлади.

Бирлашма меҳнаткашлари газ қазиб чиқариш икки йиллик программаси Октябрнинг 70 йиллигигача бажарилади, деб сўз бердилар.

Навоий қурувчилари

Навоий қурилиш бошқармасидан Владимир Алякиннинг комплекс бригадаси янги йил қутловларини қабул қилмоқда, бошқармада бригада пудрати билан ишлашни биринчи бўлиб ўзлаштирган коллектив беш йилликнинг биринчи йилига мўлжалланган ишлар программасини ҳаммадан илгари бажариб бўлди.

Алякин бригадасидаги ўн етти ишчининг ҳар бири дурадгор, бетончи, ғишт терувчи, монтажчи, пайвандловчи бўлиб ишлай олади. Уларнинг ҳар бири маҳоратда ҳам, меҳнат интизомига риоя этиб, виждонан ишлашда ҳам ёшларга ўрнак бўла олади. Шу боисдан уй-жойларни қуриш муддатлари анча қисқарди, қурилиш ишлари сифати ҳамиша юқори, таннархи эса ҳамиша нормадан пастдир. Куни кеча В. Алякин бригадаси Навоийнинг янги, ўнинчи микрорайонида яна битта уй-жойни фойдаланишга топширди. Энди Навоийда 28 оила муддатидан илгари янги уйларга кўчиб киради.

Уйчи ипакчилари

Калинин номли совхоздан Уйчи ипак бирлашмасига келган хатда «Кўп раҳмат, азиз дўстлар! Коллективимизнинг планни бажаришига муносиб ҳисса қўшдингиз», деган сўзлар бор. Тўқувчилар ва созловчилар, мастерлар ва инженерлар асосий ишларидан бўш вақтларида 500 тоннадан кўп пахта териб, деҳқонларга ёрдам бердилар.

Баъзи кунлари совхоз далаларида 300 нафаргача ипакчи-ишчи меҳнат қилди. Асила Раҳмонова, Кимё Қаҳҳорова, Фарида Дадамирзаева, Маҳфуза Юсупова ва бошқалар теримнинг ҳақиқий қаҳрамонлари бўлишди. Улар мавсум мобайнида хирмонга тўрт-беш тоннадан пахта топширдилар. Шу вақт мобайнида асосий маҳсулот тайёрлаш ҳам пасаймади. Коллектив пландан ташқари ипак тайёрлаш юзасидан йиллик социалистик мажбуриятларини бажаришга яқинлашиб қолди.

(ЎзТАГ).

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

ЕР ҲАЙДАСАНГ — КУЗ ҲАЙДА

Деҳқончилик агротехникасида ерни ишлаш — энг муҳим иш бўлиб, тупроқ унумдорлигини сақлашни, экинлардан муттасил мўл ҳосил олишни таъминлайди. Тупроқ унумдорлиги эса кўп жиҳатдан ерни тўғри ишлай билишга боғлиқ. Бунинг учун ҳар бир зонада тупроқ шароитларига қараб, ерни ишлаш муддатлари ва усуллари мавжуд.

Авваламбор шуни айтиш керакки, ер ўз вақтида — кузда сифатли шудгор қилинсагина, кутилган ҳосилни беради. Лекин агротехниканинг бу муҳим талабига ҳамиша ҳам тўла риоя қилинмаяпти. Кузги шудгор қишки ва баҳорги шудгорга айланиб қолди. Уни гоҳ лойгарчилик кезларда, гоҳ ер музлаганда, ҳатто қор билан қўшиб шудгорлаш одатга айланди. Кўпчилик раҳбарлар бу ҳол фойда эмас, балки фақат зарар келтиришини, ер ишдан чиқиб қолишини вақтида ҳисобга олишмади.

Хўш, нега шундай ҳол рўй берди? Асосий сабаб — шудгорлашда фан ютуқлари ва илғор тажрибаларга таянмасдан, унинг аҳамиятини камситиб, маъмуриятчилик йўли билан иш тутишда бўлди. Масалан, колхоз ва совхозларга планни эмас, ҳатто мажбуриятини бажарган, далаларда ҳосил қолмаган бўлса ҳам, район, область пахта тайёрлаш планини бажармагунча кузги шудгорга ижозат берилмай келди.

Ўтмишдаги энг катта хатолардан бири — аксарият ерлар маҳаллий ва минерал ўғитлар солинмасдан шудгорланди. Гўнгларнинг асосий қисми шудгор остига эмас, балки ғўза вегетацияси даврида қатор ораларига солинди. Ҳатто у ёзнинг иккинчи ярмида ҳам «шарбат» ҳолда оқизилди. Бунинг учун гўнг олдин фермалар ёнида тўпланиб, бироз қуригандан сўнг трактор ва машина ғилдираклари остида майдаланди, кейин ғўза қатор ораларига қуп-қуруқ ҳолда етиб борди. Ҳолбуки, илмий текширишлар очиқ ҳавода олти соат қолган гўнг миқдор жиҳатдан 30 фойизини, озуқа қимматини эса бир кеча-кундузда қарийб ярмини йўқотишини исботлаб берган. Шундай экан, гўнгни яхши сақлаб, тўла чириган ёки ярим чириган ҳолда қўллаш ўрнига, уни қуруқ ҳолда ёзда беришнинг ҳеч қандай нафи йўқ. У зарар келтиради: далаларни бегона ўтлар, айниқса ғумай, ажриқ, печак, шўра босиб кетади, атроф-муҳитнинг ифлосланишига олиб келади. Хуллас, гўнг яхши фойда бериши учун уни кузги шудгор пайтида солиш лозим.

Ерни кузда шудгорлашнинг нафи нимада? Кузги шудгор биринчидан — ўсиш даврида зичлашиб қолган қатламни юмшатиб, уни донадор ҳолга келтиради. Иккинчидан — ёввойи ўтлар, уларнинг қолдиқлари, илдизлари, уруғлари, ҳашарот тухумлари, касаллик замбуруғлари ҳайдов чоғида шудгор остига тушиб, чуқур кўмилади ва баҳорга қадар чириб кетади. Далалар тозаланади. Учинчидан — ёғин-сочин сувларининг тупроққа яхши сингиши ва узоқ сақланиши таъминланади.

Ўз вақтида ўтказилган кузги шудгор олдидан ёки шудгорлашдан кейин шўр ювишнинг самараси ҳам жуда каттадир. Чунки бу пайтда ер ости сувлари ҳали анча чуқурликда бўлиб, ҳароратнинг иссиқ бўлиши туфайли тупроқнинг устки қисмидаги тузлар яхши эрийди ва у чуқур қатламларга тушиб кетади.

Кузги шудгор ташкилий ва иқтисодий томондан ҳам фойдали. Асосий ишлар (текислаш, маҳаллий ва минерал ўғитларни бериш, ҳайдаш ва ҳоказо) кузда бажарилиб, ер бегона ўтлардан тозаланган ва пўрсилдоқ ҳолга келганидан сўнг эрта баҳорда, экиш олдидан ортиқча ишларга ҳожат қолмайди. Меҳнат ва маблағ кам сарфланиб, чигит вақтида экилади ва у ернинг табиий намига ундириб олинади. Энг муҳими, ҳосил 20-25 процент ортади ва ялпи ҳосилнинг 85-90 процентини биринчи сортга териб олиш имкони туғилади.

Бободеҳқонларимиз ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда деб бежиз айтишмаган. Агротехниканинг бу муҳим соҳасида ҳайбаракаллачиликка, палапартишликка, юқоридан буйруқни кутиб ўтиришга йўл қўймаслик керак. Аксинча, кузги шудгор чоғида мутасадди раҳбарлар, агрономлар ва механизаторларнинг масъулияти ҳамда мустақиллигини ошириш лозим.

Чигит экиладиган майдонлар (Қўқон группаси ва қуйи Амударё хўжаликларидан ташқари) қора совуқ тушгунча, серёғин кунлар бошлангунча шудгорлаб қўйилиши керак. Шудгор олдидан паст-баланд жойлар текисланиши, ўқариқлар кўмилиши, маҳаллий ўғитларнинг асосий қисми, фосфорли ва калийли ўғитларнинг 70 проценти агрохимия картограммаларига кўра далаларга бир текисда сочиб чиқилиши ва фурсатни бой бермай тупроққа кўмилиши шарт. Бунда текислаш ишлари асосан кузги шудгор ва шўр ювиш ишларидан олдин ўтказилади. Шундагина ер яхши ювилиб, далалар бир текис шудгорланади.

Ўтган йили Наманган области пахтакорлари кузги шудгорни республикада биринчи бўлиб тугаллаганликлари туфайли бу йил баҳорги табиий офат — жала, дўл, сел ва қатқалоқлар уларни чўчитолмади. Ҳатто мавжуд майдоннинг деярли тенг ярмида чигит (июнь ойи бошларига қадар) қайта экилган бўлсада, областда йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилди. Шу мисолнинг ўзиёқ кузги шудгорнинг вақтида ўтказилиши мўл ҳосил етиштиришда катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади.

Шудгорлашнинг муҳим қисми — ҳайдаш чуқурлиги бўлиб, у маданийлашган қатлам ҳажмини белгилайди. Шу пайтга қадар биз пахта майдонларини 30—32 сантиметр чуқурликда ҳайдаб келдик. Эндиликда эса бу ҳайдалма қатлам ҳосил ортиб боришини таъминлай олмайди. Чунки узоқ йиллар мобайнида ерни бир хил чуқурликда ҳайдаш, уни кўплаб суғориш ва оғир тракторлар ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ғилдираклари остида топталиши қатлам остини зичлаштириб юборди. Зичлашиб кетиш шу даражага бориб етдики, ундан ғўза, ҳатто бақувват беда илдизлари ҳам ёриб ўтолмаётир, натижада ниҳоллар ғоз панжа бўлиб, илдизлари фақат ҳайдалма қатлам доирасидагина қолиб кетмоқда. Бундай қаттиқ қатлам суғориш ва яхоб сувларининг сингишига тўсқинлик қиляпти, уларнинг самарасини камайтириб, сув сарфининг ортиб боришига, тузларнинг яна тезда юқори қатламларга кўтарилиб кетишига сабаб бўлмоқда. Устига-устак, зичлашган қатлам — ўсимлик илдизи тараладиган асосий зонада ҳаво ва озуқа режимининг ҳам бузилишига, экин ҳосилини чеклаб қўйишга олиб келмоқда. Тажрибаларнинг кўрсатишича, ҳайдалма қатлам ости ўта зичлашган ерларда пахта ҳосили 30—40 процентга камайиб кетяпти.

Ҳайдалма қатлами зичлашган ерларни юмшатиш мўл ҳосил олишнинг муҳим шарти эканлигини ҳисобга олиб иш кўраётган Ўзбекистон, Бағдод, Бувайда, Киров, Учқўрғон, Норин, Уйчи, Наманган, Поп ва бошқа районлардаги колхоз ҳамда совхозлар яхши натижаларга эришмоқдалар. Аниқроғи, улар ҳар гектар ердан 5—6 центнердан 8—9 центнергача қўшимча ҳосил олишни таъминламоқдалар. Бу районларнинг пахтакорлари «Андижанирмаш» заводида тайёрланган «ГР—0,8» маркали чуқур юмшатгични Т-4 тракторига осиб, ёки бошқа чуқур юмшатгичлар билан далаларни кўндалангига 60—70 сантиметр чуқурликда юмшатиб чиққандан сўнг узунасига ҳам 30—40 сантиметр чуқурликда ағдариб ҳайдамоқдалар.

Шуни алоҳида айтиш керакки, кейинги йилларда жуда катта майдонларни ажриқ, ғумай ва қамиш босиб кетдики, уларни йўқотиш учун энди ҳатто 40 сантиметр чуқурликда ҳам ҳайдаш кифоя қилмай қолди. Тажриба ва кузатишлар кўп йиллик бегона ўтлардан тўла қутулиш учун уларни камида 50 сантиметр чуқурликка кўмиш кераклигини кўрсатмоқда.

Кўп йиллик ва бир йиллик ёввойи ўтларни бутунлай йўқотишнинг энг самарали усули — гербицидларни йил сайин кўплаб ишлатиш эмас, балки ерни 50—60 сантиметр чуқурликда ағдариб ҳайдашга мослашган плуглар билан шудгорлашдир. Бунда тепадаги ўт илдизлари ва уруғлари тупроққа чуқур кўмилади, чирийди, дала улардан тозаланади. Юқорига чиқиб қолган унумсиз қатлам қора совуқ таъсирида музлаб, ўз табиатини ўзгартиради.

Яна бир гап. Вақтида сифатли шудгорланган майдонларга уруғ эрта муддатларда муваффақиятли экиб олингандан сўнг ниҳоллар серавж ўсади, кўп ҳосил тўплайди ва барвақт пишиб етилади. Айни пайтда тола ва чигит сифати ҳам юқори бўлади.

Хуллас, чуқур унумдор ҳайдалма қатламни вужудга келтириш — ердан интенсив фойдаланишнинг бош йўли. Шу боис, ҳозирги ғанимат фурсатни бой бермай, кузги-қишки ишларни намунали ташкил этиб шудгорни вақтида, сифатли ўтказиш ва келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш агросаноат комплекси барча ходимларининг муҳим вазифасидир.

М. МУҲАММАДЖОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги.
А. ЗОКИРОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

«МУХБИР» — «КОРРЕСПОНДЕНТ»

«Мухбир» — «Корреспондент» журналининг навбатдаги, ноябрь сони босмадан чиқди. Бу сон Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми тўғрисидаги ахборот билан очилади.

Журналнинг «Қайта қуриш — давр талаби» рубрикаси остида «Танқиднинг таъсир кучи», «Биринчи қадамлар ёки бир газета ҳақида икки фикр» сарлавҳали мақолалар ўрин олган.

Журналнинг бу сонида «Зарафшанский рабочий» шаҳар газетасининг мактаб ислоҳоти мавзуидаги материалларига обзор эълон қилинган.

«Завод матбуоти» рубрикаси остида «Қалби ёш» ҳамда «Сифат — муштарак вазифа» материаллари эълон қилинган.

«Телетомошабинлар билан ижодий ҳамкорликда» мақоласида Ўзбекистон телевидениеси ўз ишини қай тарзда қайта қураётгани ҳақида ҳикоя қилинади.

«Ўзбекистон Журналистлар союзининг VII съезди олдидан» рубрикаси остида Қорақалпоғистон Журналистлар союзи ишидаги камчиликлар хусусида фикр юритилган «Сусткашликдан қатъий халос бўлайлик» мақоласи эълон қилинган.

«Актив — редакция таянчи» рубрикасида «Ишчи мухбирлар пости хабар беради...», «Бизнинг штатсиз мухбиримиз», «Эшиклар ҳамиша очиқ» сингари қизиқарли материаллар билан танишиш мумкин. «Ёш журналист минбари» бўлимидан «Мавзуга етакловчи сўқмоқ», «Ҳаёт сабоқлари тугамайди» мақолалари ўрин олган.

Журналнинг бу сонида «Ижодий союзимиз», «Китоб жавони», «Матбуот тарихи саҳифалари» рубрикалари остида турли-туман материаллар берилган, ахборотлар ва рекламалар ҳам бор.

(ЎзТАГ).

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

● ОЛМАОТА

Кунлар совиши билан Олмаота области ўрмончиларининг ишлари қизиб кетди. Хўжалик механизаторлари ярим чўл районларда қора саксовул эка бошладилар. Қора саксовул тупроқнинг шамол учириб кетишига тўсқинлик қилиб, чўл босиб келишини тўхтатиб қўйиш билан бир маҳалда қўйларга ем ҳам бўлади. Унинг барглари чорвани тўқ тутади ва новдалари тез ўсиб чиқади. Саксовулзорлар шу беш йилликда область яйловларини 40 минг гектар кенгайтиришга имкон беради.

● КИРОВ

Шаҳардаги саноат корхоналарининг инженерлари Киров политехника институтининг студентлар аудиторияларига келдилар. Улар шахсий компьютерларда ишлашни ўргана бошладилар. Мутахассислар имтиҳонларини корхоналарда топширадилар. Бунинг учун улар конкрет ишлаб чиқариш топшириқларини бажарадилар. Шу йил бу ерда 200 нафардан кўп киши шундай курсларни битиради.

● МАГНИТОГОРСК

Челябинск областидаги Магнитогорск меҳнаткашлари шаҳарнинг янги соғломлаштириш комплексидан тетиклашиб чиқадилар. Комплекснинг ҳаммом, ҳовуз, массаж хоналари бор. Уни металлурглар шу саноат марказидаги бошқа корхоналарнинг коллективлари билан биргалашиб қурдилар. Ускуналарнинг бир қисми темирбетон маҳсулотлар заводида тайёрланди, маҳаллий музика фабрикасининг усталари безак ишларини бажардилар.

(ТАСС).

ЯХШИ КАЙФИЯТ МАСКАНИ

В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг маданият ва техника саройида бугунги кунда бир юз етмишга яқин тўгарак, жамоатчилик асосидаги ўнта университет, кишиларнинг турли соҳага қизиқишига асосланган ўн тўққизта клуб ишлаб турибди. Уларга беш мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Фольклор, халқ чолғу асбоблари ансамблари, тасвирий санъат, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларни айниқса гавжум. Шу кунларда «Горошинка» болалар рақс ансамбли қатнашчилари халқаро Тинчлик йилига атаб янги программа тайёрламоқда. «Болалар тинчлик истайди» деб номланган мазкур программадан совет композиторларининг ватанпарварлик мавзуидаги қўшиқлари, рақслар жой олган.

Маданият ва техника саройидаги стендли моделсозлик клуби республикада ягона ҳисобланади. Унинг аъзолари учун бу ерда авиация тарихига оид лекция ва суҳбатлар ўтказилади, кўргазмалар ташкил этилади. Авиамоделчилар Москва, Минск, Львов шаҳарларидаги худди шундай клуб аъзолари билан яқин алоқа ўрнатишган. Суратда: моделсозлик клуби аъзоларидан В. Комиссаренко, С. Инородцева, А. Биков ва Н. Масальский самолёт моделларини кўздан кечиришмоқда.

С. Величкин фотоси (ЎзТАГ).

ЁНИЛҒИ ТЕЖАЛМОҚДА

Бухоро область автомобиль трестининг корхоналарида транспорт воситаларини бензин ўрнига қисилган газ билан ишлатишга кўчириш тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Айни маҳалда трестдаги 200 дан зиёд «ЗИЛ-130» машинаси газ билан ишлашга ўтказилди. Бу мавжуд транспорт паркининг 14 процентини ташкил қилади. Натижада йил бошидан буён 2 минг 600 тоннадан кўпроқ бензин тежаб қолинди, атроф муҳитга зарарли таъсир анча пасайди.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЁЗУВЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

ҚИШЛОҚ АЁЛЛАРИНИ ТИНГЛАБ...

- **Ташқариси ҳой-ҳой — ичкариси тупроқ, лой.**
- **Қўшқаватли ҳаммом бор-у, оддийгина кирхона йўқ.**
- **Қамишдан ясалган най.**
- **Хотин-қизлар кенгаши қаёқда?**

Биз ҳам шаҳар қизлари ва аёлларидай баланд пошна туфлиларда юришни, катта санъат усталари, ёзувчилар билан учрашувларда бўлишни, орасга, бежирим кўйлаклар тинтиришни истаймиз. Биз жамиятимизга яраша гўзал ва сергайрат бўлиш учун интиламиз. Лекин.... мана бу тупроқ кўчалардан баланд пошна туфли кийиб ўтиб бўлармикан? Ўн икки ой, ўн икки йил мобайнида на ижроком бува, на райком бува, на хотин-қизлар кенгаши вакиллари қадам босмаган қишлоғимизни бир келиб кўринг.

Қорақўнғирот қишлоғи аёллари.

Қаршида бўлганимизда бизга Қорақўнғирот қишлоғи жуда олисда, унга бориб бўлмайди, машина кирмайди, вертолёт қўнмайди дейишганди. Ҳаммаси ваҳима экан. Бордик. Аёлларнинг юрагидаги гапларни тинглашимиз керак эди. Ўнқир-чўнқир, қишда лой, ёзда тупроқ йўлларнинг баланд пошна тугул оғир юк машинаси ғилдирагини ҳам юлиб қолишга қодир экани кўриниб турарди.

Биз қишлоқ аёллари билан чин юракдан суҳбатлашдик. Уларнинг юрагида гап кўп. Фақат... уни тинглаш керак, холос.

Уларнинг ҳаммаси болажон, ҳар бирининг 5—10 тадан ўғил-қизи бор. Юрагида орзулари мўл. Билаклари шимарилган, меҳнатга, гўзалликка чанқоқ. Орзулари мўл. Лекин ҳамма гап анашу орзулар қишлоқнинг тупроқ кўчалари, тор сўқмоқларида тўкилиб, сочилиб қолиб кетмаслигида.

Партия ва ҳукуматимиз ана шу юракларга элтувчи йўлларни излаб топинг, деб даъват этяпти. Ўзининг энг катта анжуманларида ҳам, энг кичик йиғилишларида ҳам инсон ҳаётининг рўшнолиги, фароҳли турмуш кечириши ҳақида эринмай чоралар излаяпти. Ҳукумат режалар тузяпти. Миллион-миллион сўм пул ажратяпти. Лекин мана шу оталарча ғамхўрликлар одамларга етиб боряптими? Ташкилотчилар, тарғиботчилар клубдаги катта минбарлардан нарига ўтяптими? Қишлоқларнинг тор, тупроқ сўқмоқларидан ўтиб, хонама-хона юриб одамлар билан чин юракдан гаплашиляптими?

Қорақўнғирот қишлоғида бўлганимизда биз бундай эмаслигининг гувоҳи бўлдик. Одамлар 15—20 километр йўл босиб район марказига лекция тинглаш учун боролмайдилар, албатта. КПСС нинг XXVII съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездида ташкилотчилик ишини ҳам, идеология ишини ҳам халққа, одамларга яқинлаштириш кераклиги уқтирилди. Партия ҳаётимизнинг туб йўналишлари ҳақида халқ билан ошкора суҳбатлашмоқда. Нуқсонлар, нохуш жараёнларнинг сабабларини очиқ айтмоқда. Халққа суянмоқда, ишонмоқда.

Қарши районии марказидан ўтиб қолсангиз икки қаватли, ҳашаматли, нақшинкор бинога кўзингиз тушади. Росаям хушсурат, кўркам бу бинонинг 120 ўринли ҳаммом эканини айтишди. Районда 105 минг аҳоли бўлиб, шундан 95 минги колхоз ва совхозларда яшайди. 13 та совхоз, битта колхоздан бу ергача бўлган масофа камида 15—20 километр келади. Кўнгилдан шундай савол ўтади:

— Одамлар шунча йўлни босиб, район марказига шу ҳашаматли ҳаммомда ювингани ёки ҳашаматли клубда кино кўргани келармикин? Шундай клублар, ҳаммомлар бевосита совхоз ва колхозларда қурилса одамларга қулайроқ бўлмасмиди!

Мана, Қарши районидаги «Ленинизм» совхози 17-пахтачилик бригадасида ишловчи, яшовчи аёллар, оналар нима дейишди:

— Доимий боғча ва ясли совхоз марказидагина бор. Бизлар болаларимизни ўша доимий боғча ва яслиларга олиб боришимиз учун 12 километр йўл босиб боришимиз керак. Мавсумий боғчаларга болаларимизни ишонгимиз келмайди. Улар кўнгилдагидек эмас.

Қорақўнғирот қишлоғи Қаршидан 50 километр, Ульянов районии марказидан 15 километр масофада жойлашган. Қишлоқ кўчаларида икки қўлида сув тўла челакни қийналиб кўтариб бораётган аёлларни учратдик. Шарофатхон Пардаева уларнинг бири. Шарофатхон ҳомиладор эди. Уларнинг оиласида 10 киши яшайди. Ҳар куни қозон қайнайди. Мол-ҳолларнинг ўзи кунига 50 литр сув ичади. Кир чайилади, хамир қорилади, уй тозаланади, болалар уйда чўмилтирилади.

Қишлоқ эски хутор системасида, кир ювиш корхоналари ҳақида сўз йўқ. Боғча, ясли ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Новвойхоналар, тикув корхоналари бамисоли афсонадек туюлади.

— Бизнинг қишлоқни омади чопган қишлоқ дейишади, — деди Шарофатхон киноя билан. — Негаки, сунъий бўлса ҳамки ўз қудуғи бор. Бу қудуққа ҳар замонда бир эшак аравада сув олиб келиб қуйиб кетишади.

— Қишда уйлар қандай иситиларкин?

— Қишда солярка, тезак ёқамиз. Кўмир йўқ, — дейди Шарофатхон.

Хонадонларга назар ташлаймиз. Стол, стул кўринмайди. Кўпида эскича, гулдор палаклар осилган. Йигирматалаб кўрпача кўркам тахмонга йиғиб қўйилган-у, болакайларнинг дарс тайёрлаши учун қулайроқ жой ажратилмаган.

— Қишлоқда хотин-қизлар кенгаши борми? Уларнинг вакилларини кўриб турасизми?

— Хотин-қизлар кенгаши бор, деб айтолмаймиз. уларни кўрмаганмиз. Биров эшигимизни қоқиб келмаган, ёҳуд биз билан қизиқмаган ҳам. Шунинг оқибати бўлса керак, қишлоғимизда тез-тез оилавий можаролар, кўнгилсиз воқеалар бўлиб туради, — деди 8 боланинг онаси Ойлар Очилова. — Қишлоғимизда кўп нарса эски. Янгиликни қудуқдан сув ташигандай ташиб бўлмайди...

КПСС XXVII съездида шундай дейилди: «Меҳнат коллективларида, турар-жойларда хотин-қизлар кенгашлари тикланса, улар совет хотин-қизлари комитети бошчилигида ягона системага бирлаштирилса чакки иш бўлмас эди. Хотин-қизлар кенгашлари жамиятимиз ҳаҳидаги кенг кўламдаги социал масалаларни ҳал қилишга жиддий таъсир кўрсата олган бўлур эди».

Лекин афсуски кўпгина қишлоқларда хотин-қизлар кенгашлари номигагина тузилган. Улар хотин-қизларнинг ҳаётидан узоқ. Номигагина иш планлари тузилган бўлади. Ҳаётда эса турмуш проблемалари ҳал этилмай қолаверади. Қорақўнғирот қишлоғида эса хотин-қизлар кенгашининг ўзи йўқ. Бундай кенгашлар қишлоқ аёлларига: меҳнат шароити яратиш, кийиниш маданияти, уй тутиш, бола тарбияси, дастурхон тузашдан тортиб, муомала маданияти масалаларигача маслаҳатгўй бўлиши керак. Қишлоқларда шундаймi? Агар шундай бўлмаса, ишимизни қайта қуришимиз керак.

— Одамзод фақат кун ўтказиш учун дунёга келмаганку! Мана, менинг 8 болам, келинларим бор, — дейди Ойлар опа. — Даладаги уйдаги юмушларига қарашаман. Келинларим ёш, орзу-ли-ҳаваслi... Оқшомлари бири қамишдан най ясаб чалади, бири ўйинга тушади. Лекин бу ҳаваслар қишлоқни ҳатлаб нарига ўтолмайди-да. Улар қишлоқдаги ишини ташлаб, катта шаҳарларга ўқишга боролмайди. Пахтасини, даласини севади улар...

Катта музика мактабларини бевосита қишлоқларнинг ўзида, ҳеч бўлмаса район марказларида ташкил этиб, унга мутахассислар жалб этилса бўлмасмикан? Ана шундай қилинса, Ойлар опанинг келинлари қамишдан най ясаб эмас, ҳақиқий найни чалган бўлур эдилар.

Онахон қишлоқдаги, оилалардаги кўнгилсиз воқеалар ҳақида гапирди.

— Бундай қараганда булар оилавий жанжал. Лекин оддий жанжал судгача бориб етса-чи? Бу ерда яна қандайдир бошқа сабаблар ҳам бор. Одамларнинг бир-бирига бемеҳрлиги, лоқайдлиги. Мана Санобарни олайлик. Оиласида ҳар куни жанжал. Эри ичиб келади, зўравонлик қилади. Қўл кўтаради, ҳақорат қилади. Қўшнилар бир-икки ажратиб қўяди. Кейин-чи?! Ўша зўравон эрни ким тартибга чақиради, болалар тарбиясига ким аралашади? Ичкиликбозликка ким қарши курашади? Санобарнинг ўзи ёлғизлик қилиб қолди. Охири... Шу иш судгача етиб бормай, қишлоқнинг, маҳалланинг ўзида ҳал этилса бўлардику. Қишлоқ Советі ҳал қилса бўларди. Афсуски... Ундай бўлмади-да!

Санобар билан юзма-юз ўтирибмиз. Гулдай жувон. Лекин қарашларида қандайдир дард бор. Унинг қўллари, юзларида чандиқ. Бу ўша оилавий кўнгилсизликларнинг излари, муҳрлари. Бундай чандиқлар унинг юрагида ҳам бор.

— Мен ўқимоқчи эдим, — дейди аёл.— Мана шу қишлоққа муаллима бўлиб қайтмоқчи эдим, маърифат олиб келмоқчи эдим. Кечалари уйқум қочарди. Институтга киришга тайёрланардим. Мен ўқимоқчи бўлган йилларда институтга кириш учун билимдан ҳам кўра кўпроқ пул керак, дейишарди.

Кейин отам касал бўлди. Қишлоқдаги эскича расм-русумлар мадоримизни қуритди. Онам ҳам оламдан ўтди. Оиладаги қолган жамғармалар эскича, диний, бемаъни расм-русм учун сарф бўлди. Энди мен шаҳарга бориб ўқишдан бутунлай умидимни уздим. Сўнг шофёр йигитга турмушга узатдилар. У ичкиликка ружу қўйган одам бўлиб чиқди. Ичиб келиб дўппослайверди. Уч ўғил, бир қизим бор. Муаллима бўлишдек орзуимдан тобора узоқлашиб борардим. Унинг устига маст-аласт эримни тартибга чақирувчи кимса бўлмади..

Ҳа, тўрт боланинг онасига қўл кўтараётган номарднн ҳеч ким қайириб ташламади. Ичкиликка, хурофотга қарши ўт очилмаган жойда санобарлар шундай изтироб чекаётир.

— Қишлоғимизнинг обод бўлишини истайман, — дейди Санобар, — жуда истайман. Замонавий уйларда яшашни ким орзу қилмайди дейсиз. Ҳали ҳозир қишлоғимиз эскича. Замонавий қишлоқларга ҳавасимиз келади. Бизга аталган янги қишлоқ, янги уйлар қачон битаркин? Ательe йўқ, клуб йўқ. Боғча йўқ. Кинотеатр йўқ.

Санобархоннинг сўзларини тинглаб ўтириб, негадир ўша йўлда кўрганим ҳашаматли ҳаммом, ҳашаматли клублар, дабдаба учун қурилган бинолар кўз ўнгимдан ўтаверди. Қишлоқ одамининг, меҳнат кишисининг дилига чироқ ёқмаган, хонадонига рўшнолик олиб кирмаган, корига ярамаган бундай ҳашаматлардан кўра, меҳнаткашнинг уйига яқинроқ қурилган оддий бир новвойхона, кирхона, боғча-ясли афзал эмасми?

Эътибор ОХУНОВА.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАН ҲАФТАЛИГИ

1 декабрь, душанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 — Футбол шарҳи. 10.20 — «Парашютчилар». Бадиий фильм. 11.50 — «Саёҳатчилар клуби». 12.50 ва 15,00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — «Тарих сабоқлари». 17.05 — «Онамларнинг мактаби». 17.35 — «Кремлга телеэкскурсия». 18.10 — Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивали. 18.30 — «Ишчилар йиғилиши». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Футбол шарҳи. 20.05 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Концерт 23.40 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Музика 10.05 — «Рус тили». 11.05 — Н. А. Некрасов лирикаси. 11,35 — Астрономия. 12.05 — Николай Тихонов поэзиясии. 13.10 — Ўқитувчи экрани. 13.35 — «Фан ва турмуш». 14.35 — Тарих. 15.05 — Илмий-оммабоп фильм. 15,15 — Б. М. Кустодиев. Хатлар ва хотиралар. 16.00 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.45 — «Халқаро панорама». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Спорт гимнастикаси. СССР чемпионати. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳамиша сизнинг Таричингиз». Телеспектакль.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Ватанимни шарафлайман». 8.10 — «Ота-оналарга болалар ҳақида». 8.20 — Телефильм. 8.30— «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Рус адабиёти. 17.00 — Ҳужжатли фильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Биз қувноқ ва шодон яшаймиз». 18.45 — «Ёшлик». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Концерт. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Нишонга теккан ўқ». Теленовелла. 21.30 — «Время». 22.05 — «Нафосат». 23.05 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-II. 19.30 — Телефильм. 20.10 — «Қил устида». Бадиий фильм. 1-серия. 21,30 — «Время». 22.05 — Душанба. «Кўҳна замин байрами».

2 декабрь, сешанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 «Жен Эйр». Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 11.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Нега ва нима учун?». 16.40 — Ҳужжатли фильм. 17.40 — Киноочерк. 18.05 — «Фан ва турмуш». 18.50 — Илмий-оммабоп фильм, 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 1- ва 2-сериялар. 21.30 — «Время». 22.00 — «Муаммолар — изланишлар — ечимлар». 24.00 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9,00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11,05 — А. П. Чехов. «Олчазор». 11.35 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 12.05 — «Шахмат мактаби». 13.05 — В. А, Жуковский. 14.05 — Тарих. 15.05 — Б. М. Кустодиев. Хатлар ва хотиралар. 15.35— «Бил ва уддала». 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Музикали киоск». 19.15 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «Здоровье». 21.30 — «Время». 22.00 — Композитор Ф. Масловнинг ижодий кечаси. 22.50 —Спорт гимнастикаси.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар». 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Ҳужжатли фильмлар. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — ЎзССР тарихи. 17,05 —Ўзбекистонда Македония (ЮСФР) маданияти кунлари. 17.30 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.30 — «Инсон боладикдан бошланади». 19.00 — «Миллионлар ленинча университети». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Пойтахтимиз меҳмонлари». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Бизга мактуб йўллабсиз». 21.30 — «Время». 22.00 — «Бўстон». 22.50 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-II. 19.30 — «Қил устида». Бадиий фильм. 2-серия. 20.55 — «Идеология иши — бутун партиянинг иши». 21.30 — «Время». 22.00 — Фрунзе. «Ўлимга маҳкум парвоз». Бадиий фильм.

3 декабрь, чоршанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Жен Эйр. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 11.40 — Халқ куйлари. 11.55 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 3-серия. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — «Петерс». Бадиий фильм. 17.40 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 19,10 — Мультфильм. 18.30 — «Қалбга яқин қўшиқлар». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Давлат қабули: сифат учун кураш». 20.30 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — «Время». 22,05 — Концерт. 23.00 — «Дунё воқеалари». 23.15 — «Дунё ва ёшлар».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — Жамиятшунослик. 10.05 — Немис тили. 11.05 — «Ўқитувчи». 11,35 — Умумий биология. 12.05 — «Инсон. Ер. Коинот». 13.05 — «АБВГДейка». 13.35 — Ўқитувчи экрани. 14,05 — Н. А. Некрасов. «Аёзбобо». 15.05 — Ҳужжатли фильм. 15.25 — Тарих саҳифалари. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Ҳамдўстлик». 19.15 — Мультфильм. 19.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Футбол. «Динамо» (К) — «Шахтёр». 23.45 — Концерт.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Студентлар ҳаёти». 8.20 — Телефильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Адабиёт. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.25 — Илмий-оммабоп программа. 18,00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ўзбекистон киносаёҳатчилари клуби» меҳмонимиз». 19.00 «Орленок». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Хўжасизликка қарши кураш». 20,15 — Илмий-оммабоп фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Най навоси». Бадиий фильм. 23.30 — «Бугун оламда нима гап?».

УзТВ-II. 19.30 — «Зор-интизор». Бадиий фильм. 20.30 — «Пионер телетайпи». 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — «Меҳнатсиз даромадларга — йўл йўқ». 21.30 — «Время». 22.05 — Фрунзе. «Ислом дини — афсоналар, ҳақиқат». 22.45 — Ҳужжатли телефильм. 23.15 — «Чет эл хабарлари».

4 декабрь, пайшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 3 ва 4-сериялар. 11.35 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.55 — Концерт. 16.30 — «Шахмат мактаби». 17.00 — Ҳужжатли фильм. 18,00 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.45 — «Сўзни амалда иш билан оқла». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 — М. Пахоменко куйлайди. 20.00 — «Давлат қабули: сифат учун кураш». 20.30 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 4-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — «Катта ёшдагилар учун контрол иш». 23.10 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9,00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — А. Твардовский. «Олис-олисларда». 11.40 — Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 12.10 — «Қоронғулик мўъжизаси». 13.05 Драматургия ва театр. 14,30— «Ҳақиқий эркакча ҳаёт». Бадиий фильм. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — Концерт. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 21.00 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 21.30 — «Время». 22.05 — Бадиий фильм премьераси. 23.20 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Беш йиллик одимлари». 8,10 — Ҳужжатли фильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — Табиатшунослик. 17.00 — Ҳужжатли фильм. 17.30 — География. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.25 — «Инсон саломатлиги ва атроф-муҳитни зарарли химиявий таъсирдан сақлаш». 19.00 — «Чорвадор». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Совет Ўзбекистони композиторлари». 20,30 — «Ахборот». 20.50 — «Илғор тажриба ишлаб чиқаришга». 21.20 — Телефильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари».

УзТВ-II. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.50 — Реклама. 21.00 — «Шаҳар юмушлари ва муаммолар». 21.30 — «Время». 22.05 — Фрунзе. «Тиканли экран» изидан. 22.35 — «Мовий тоғлар ёки ғаройиб воқеа». Кинокомедия.

5 декабрь, жума

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 4 ва 5-сериялар. 11.50 — «Дунё ва ёшлар». 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — «Табиат ва инсон». 15,50 — «Рус тили». 16.20 — Концерт. 16.45 — «Мунозара клуби». 17.45 — Мультфильм. 18.35 — — «Илмий-оммабоп фильм. 18.45 — «Ҳамдўстлик». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Эстрада-цирк томошалари. 20.20 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 5-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Концерт.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — «Қишлоқ хўжалиги». 9.35 — Музика. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Умумий биология. 11,35 — Тарих. 12.05 — «Сиз яратган боғ». 13.05 — «Ўқитувчи экрани». 13.25 — Табиатшунослик. 14.15 — Катта ёшдагилар учун контрол иш. 15,15 — Чет эл тасвирий санъати. 16.00 — Ҳужжатли фильм. 17.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Гандбол. Жаҳон чемпионати. 19.20 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 19.50 — Баскетбол. Европа чемпионлари кубоги. «Жальгирис» — «Реал» (Испания). 20,30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Халқ куйлари. 21.00 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 21.30 — «Время». 22,05 — «Ҳаво извошчиси». Кинокомедия. 23.15 — Илмий-оммабоп фильм. 23.35 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом кичкинтойлар». 8.00 — «Ўринбосарлар улғаймоқда». 8,20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — «Санъат ғунчалари». 17.05 — Телефильм. 17.25 Эстетика асослари. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Ёшлик». 18.45 — Парда\Турсун ижоди. 19,30 — «Ахборот». 19.45 — «Инсон ва замин». 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Чет эл эстрадаси тароналари». 21.30 — «Время». 22,05 — «Муҳаббат ва нафрат». Бадиий фильм. 23.40 — «Бугун оламда нима гап?».

УзТВ-II. 19.30 — Телефильм. 19.40 — «Ниқобсиз сионизм». 20.20 — Бедил рубоийлари. 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — «Давлат қабули — шу куннинг талаби». 21.30 — — «Время». 22.05 — Душанба. «Ранда». Танқидий киножурнал. 22.35 — Бадиий публицистик фильм.

6 декабрь, шанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Москва триоси чалади». 10.05 — «Жен Эйр». Бадиий фильм, 5-серия. 11.15 — Ҳужжатли фильм. 11.35 — «Рассомлар ҳақида ҳикоялар». 12.10 — Концерт. 12.30 — Финляндия телевидениесининг программаси. 13.25 — «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун» программасининг сайёр редакцияси. 13,55 — «Давр ва ўзим ҳақимда». 14.25 — «Ветеранлар, Сизлар учун». 15.20 — «Севимли Ватаним менинг» фотоконкурсининг очилиши. 15.35 — «Дунё воқеалари». 15.50 — «Опа-сингиллар». Бадиий фильм. 17.40 — «Ҳайвонот оламида». 18.40 — «Ғоя талаб этилади». 19.45 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 20.35 — «Эгасидан эшитилган ҳақ гап». 21.30 — «Время». 22,00 — «Шанба оқшомида». 22.50 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 24.00 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9,20 — «Фан ва техника». 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.15 — «Тонгги почта». 10.45 — «Сиз яратган боғ». 11.15 — «Диёрим қўшиқлари». 11.45 — «Стадион ҳамма учун». 12.15 — «Жаҳон бадиий маданияти». 13.05 — «Зинуля». Фильм-спектакль. 15.20 — «Музика архитектура ёдгорликларида». 15.50 — Конькида югуриш. СССР чемпионати. 16.20 — Концерт. 17.00 — «Саёҳатчилар клуби». 18,00 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 19.25 — Останкино концерт студиясида кеча. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Инсон. Ер. Коинот». 21,15 — М. Глинка. Тугалланмаган соната. 21.30 — «Время». 22.00 — «Мимозалар гулдастаси ва бошқа гуллар». Бадиий фильм. 23,10 — Балет ёш артистларининг чиқиши.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — Мактаб ўқувчилари учун. 8.10 —Телефильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8,30 — «Ахборот». 8.50 — Ҳужжатли фильм. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ўзбекистон спорти». 10.15 — Фильм-концерт. 10.45 — «Бўш вақтнинг қадри». 11.30 Ҳужжатли фильм. 12,25 — «Ягона йўл». Бадиий фильм. 14.00 — «Светофор». 18.10 — «Қўшигим, жон қўшиғим». 18.30 — Ўзбекистонда Македония (ЮСФР) маданияти кунлари. 19.00 — «Ота-оналар университети». 19.30 — «Ахборот». 19,45 — «Оламга саёҳат». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Дебют». 21.30 — «Время». 22.00 —Телеминиатюралар.

Душанба. 18,25 — «Инсон меҳнати билан шарафли». 19.00 — «Театр учрашувлари». 19.30 — «Новости». 19.50 — Цирк программаси. 20.30 — ««Ахбор». 20.50 — «Янги қўшиқлар». 21,30 — «Время». 22.00 — «Хатолар комедияси» Бадиий фильм.

7 декабрь, якшанба

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Ритмик гимнастика. 10.15 — «Экранда — Сибирь». 10.25 — «Спортлото». 10.35 — «Будильник». 11.05 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 12.05 — «Тонгги почта». 12.35 «Саёҳатчилар клуби». 13.35 — «Музикали киоск». 14.05 — «Қишлоқ янгиликлари». 15.05 — «Здоровье». 15,50 — «Сизга манзур адабиётлар». 16.35 — «Карпат акварелллари». 16.55 — «Ўн саккизинчи йил». Бадиий фильм. 18.35 — «Халқаро панорама». 19.20 —Мультфильм. 19.30 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 20.30 — Киноафиша. 21.30 — «Время». 22.00 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 23.00 — Футбол. «Динамо» (К) — «Динамо» (М). 23,45 — «Ватан маданияти дурдоналари — халққа». 00.15 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — «Зарядкага сафланинг!». 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.40 — «Мимозалар гулдастаси ва бошқа гуллар». Бадиий фильм. 10.50 — «Рус тили». 11.20 — «Музикали учрашувлар». 12.00 — Гандбол. Жаҳон чемпионати. Польша — СССР. 12.30 — Тележурнал. 13.00 — «Сибирь заминида». 13,25 — Реклама. 13.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 14.00 — Бокс. Халқаро турнир. 15.00 — Конькида югуриш. СССР чемпионати. 15.30 — «Революция туфайли туғилган». Бадиий фильм, 4-фильм. 17.00 — Концерт. 18.00 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 19,00 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 19.30 Ҳужжатли фильм. 19.45 — Реклама. 19.50 —Концерт. 20,30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — «Дунё ва ёшлар». 21.20 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — «Время». 22.00 — «Эркин бўлиб кел». Бадиий фильм. 23.30 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — Телефильм. 8.20 — Мультфильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 9.00 — «Время». 9.40 — «Биргаликда куйлаймиз». 10.00 — «Истеъдод». 10.20 —«Врач маслаҳати». 10.30 — «Шахмат мактаби». 11.05 — «Сиз севган қаҳрамонлар». 12.05 — «Табиат ва инсон». 12.35 — «Ёш циркчи». Бадиий фильм. 13.40 — «Қувноқ стартлар». 14.40 — «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 15.10 — Реклама. 17.50 — «Бойчечак». 18.20 — Болалар учун фильм. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Фитиль»да тайёрланган». 20.10 — «Киносаёҳатчилар альманахи». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Мусиқа жавони». 21.30 — «Время». 22.00 — «Келди-ю кетди». Бадиий фильм.

Фрунзе. 18.05 — Мультфильмлар. 18,30 — Фильм-концерт. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.10 — «Картошка изтироблари». Телерейд. 19.40—«Кереpoints». Ҳажвий киножурнал. 19.50 — «Сенинг бўш вақтинг». 20.30 — «Мезгил». 21.00 — «Маҳсулот давлат қабули — сифат кафолати». 21.30 — «Время». 22.05 — «Мисқил жана тамаша».

Р. — 09148. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 271. ИНДЕКС 64583.